

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE

OBCHODNÁ FAKULTA

Evidenčné číslo: 102003/I/2018/36069387453086980

**Výhody a nevýhody „on/offshore“ biznis modelu pre
medzinárodné firmy**

Diplomová práca

2018

Bc. Dominika Fačkovcová

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE

OBCHODNÁ FAKULTA

**Výhody a nevýhody „on/offshore“ biznis modelu pre
medzinárodné firmy**

Diplomová práca

Študijný program: Manažment medzinárodného obchodu

Študijný odbor: Medzinárodné podnikanie

Školiace pracovisko: Katedra medzinárodného obchodu

Vedúci záverečnej práce: Ing. Stanislav Zábojník, PhD.

Bratislava, 2018

Bc. Dominika Fačkovcová

Pod'akovanie

V prvom rade sa chcem pod'akovať vedúcemu diplomovej práce, pánovi Ing. Stanislavovi Zábojníkovi, PhD., za jeho ochotu, cenné rady a pripomienky, ktoré mi poskytol pri písaní tejto diplomovej práce. Moje pod'akovanie patrí aj mojim rodičom a priateľovi, za podporu počas celého štúdia.

Zadanie záverečnej práce

ABSTRAKT

FAČKOVCOVÁ, Dominika: *Výhody a nevýhody on/offshore biznis modelu pre medzinárodné firmy*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Obchodná fakulta; katedra medzinárodného obchodu. – Vedúci záverečnej práce: Ing. Stanislav Zábojník, PhD. – Bratislava: OF EU, 2018, 76 s.

Cieľom diplomovej práce je analýza dôvodov a motívov využívania offshore služieb v medzinárodných firmách ako aj spôsob ich využívania a porovnanie výhod a nevýhod plynúcich zo zapojenia sa do offshoringových aktivít. Cieľom je tiež vysvetliť, čo sú to daňové raje a aké v súčasnosti poznáme a zameranie sa na prínosy a nevýhody vybraných daňových rajov a porovnanie, aké úspory môže offshoring priniesť prostredníctvom vypracovaného modelu daňovej optimalizácie. Práca je rozdelená do 4 kapitol. Obsahuje 3 grafy, 3 obrázky a 17 tabuliek a 1 prílohu. Prvá kapitola je venovaná vymedzeniu základných pojmov, objasnenia problematiky v dnešnom kontexte a porovnanie pohľadov na problematiku rôznych zahraničných i domácich autorov, ako aj nadnárodných spoločností. Tretia kapitola je venovaná aplikácie získaných vedomostí do praxe, vypracovaniu modelu daňovej optimalizácie pre konkrétnu spoločnosť a výpočet potenciálnych úspor.

V poslednej kapitole sa venujeme zhodnoteniu získaných výstupov v tretej kapitole. Výsledkom práce je zníženie daňových výdavkov vybranej slovenskej spoločnosti o polovicu vďaka zapojeniu sa do offshore aktivity a porovnanie názorov medzinárodných spoločností ako aj osobností v ekonomike na daňové raje a možnosti daňových úspor.

Kľúčové slová:

offshoring, daňové raje, offshore finančné centrum

ABSTRACT

FAČKOVCOVÁ, Dominika: *Advantages and disadvantages of "on/off-shore" business models for the international companies.* – Economic university in Bratislava. Faculty of commerce; Department of international commerce. – Advisor: Ing. Stanislav Zábajník, PhD. – Bratislava: OF EU, 2018, 76 p.

The main aim of the master thesis is to analyse the reasons and motives to use offshore services in international corporations, as well as the way of using them and to compare the advantages and disadvantages of engaging in offshore activities. The aim is to explain what are tax havens and which we currently know, and focus on benefits and disadvantages of selected tax havens and comparison of savings made by offshoring through our tax optimization model. This thesis is divided into 4 chapters. It contains 3 charts, 3 pictures and 17 tables and one appendix. The first chapter is devoted to definition of basic concepts, clarifying issues in today's context and comparing views on this topic of various foreign and domestic authors as well as international companies. The third chapter is devoted to application of acquired knowledge in practice, elaboration of the tax optimisation model for a concrete company and calculation of its potential tax savings.

In the last chapter we evaluate the results obtained in third chapter. The outcome of the thesis is lowering tax expenses of selected Slovak company by half thanks to engaging to offshore activity and comparison of opinions of international companies as well as economic figures on tax havens and the possibilities of tax savings.

Key words:

offshoring, tax havens, offshore financial centers

Obsah

Úvod	9
1 Súčasný stav riešenej problematiky	11
1.1 Teoretické vymedzenie offshoringového modelu.....	11
1.1.1 Širšie vymedzenie pojmu offshoring	14
1.1.2 Užšie vymedzenie pojmu offshoring	15
1.2 Offshoring.....	16
1.2.1 Výhody a prínosy offshoringu	16
1.2.2 Nevýhody a riziká offshoringu	18
1.2.3 On/offshore biznis model.....	21
1.2.4 Daňové raje	25
1.2.5 Daňové raje a Slovensko.....	29
2 Cieľ práce a metodika práce.....	31
3 Výsledky práce	33
3.1 Offshore finančné centrá a medzinárodné finančné centrá.....	33
3.2 Onshore: Cyprus	35
3.2.1 Ekonomika štátu.....	36
3.2.2 Daňový systém krajiny	37
3.3 Offshore: Seychely	39
3.3.1 Ekonomika štátu.....	40
3.3.2 Daňový systém krajiny	42
3.4 Offshore finančné centrum: Belize	44
3.4.1 Ekonomika krajiny	45
3.4.2 Daňový systém krajiny	47
3.5 Aplikácia prieskumu na konkrétnej spoločnosti.....	49

3.5.1 Zhodnotenie rizík jednotlivých oblastí	50
3.5.2 Porovnanie daňového zaťaženia na Slovensku a v zahraničí	54
4 Diskusia.....	61
Záver	66
Použitá literatúra	69
Zoznam príloh	76

Zoznam ilustrácií a tabuliek

<i>Graf 1 HDP v miliardách € Cypru a tempo rastu HDP v %</i>	36
<i>Graf 2 HDP v miliónoch USD a rast HDP v % Seychelskej republiky</i>	41
<i>Graf 3 HDP v miliónoch USD a tempo rastu HDP v % Belize</i>	46
<i>Obrázok 1 Priestorové a organizačné rozdelenie ekonomickej aktivity pri presune výroby</i>	12
<i>Obrázok 2 Výber vhodnej organizačnej štruktúry a lokality</i>	23
<i>Obrázok 3 Schéma procesu daňovej optimalizácie</i>	55
<i>Tabuľka 1 Zoznam krajín na čiernom a šedom liste EÚ</i>	27
<i>Tabuľka 2 Zoznam krajín na čiernom liste FATF</i>	28
<i>Tabuľka 3 Počet slovenských firiem v daňových rajoch</i>	29
<i>Tabuľka 4 Prehľad poplatkov a podmienok vedenia IBC na Cypre</i>	39
<i>Tabuľka 5 Prehľad poplatkov a podmienok vedenia IBC v Seychelskej republike</i>	44
<i>Tabuľka 6 Prehľad poplatkov a podmienok vedenia IBC v Belize</i>	48
<i>Tabuľka 7 Prehľad základných údajov o spoločnosti IT služby, s.r.o.</i>	49
<i>Tabuľka 8 Porovnanie výhod a nevýhod jednotlivých daňových rajov</i>	50
<i>Tabuľka 9 Zhodnotenie problematických oblastí daňového raju Cyprus</i>	52
<i>Tabuľka 10 Zhodnotenie problematických oblastí daňového raju Seychely</i>	53
<i>Tabuľka 11 Zhodnotenie problematických oblastí daňového raju Belize</i>	54
<i>Tabuľka 12 Výpočet daňových odvodov spoločnosti na SR</i>	56
<i>Tabuľka 13 Výpočet daňových odvodov spoločnosti na Cypre</i>	57
<i>Tabuľka 14 Výpočet daňových odvodov spoločnosti na Seychelách</i>	57
<i>Tabuľka 15 Výpočet daňových odvodov spoločnosti v Belize</i>	58
<i>Tabuľka 16 Prehľad nákladov na založenie a prevádzku offshore spoločností</i>	59
<i>Tabuľka 17 Výsledné porovnanie nákladov na Slovensku a v zahraničí</i>	59

Úvod

„We created a monster“

- Ramón Fonseca (spoluzakladateľ Mossack Fonseca)

Pri slovách ako daňové raje, či offshore centrá si väčšina ľudí predstaví nelegálnu činnosť spojenú so zatajovaním ziskov a nepriznaní daní, pranie špinavých peňazí či aktivity spojené s financovaním teroristických organizácií, či pašerákov drog a zbraní. Ako sa však možno na prvý pohľad nezdá, takéto aktivity, kedy si spoločnosť zakladá pobočku v daňovom raji nemusia byť vždy nelegálne.

Offshoring ako taký prináša spoločnostiam veľa výhod. Nejde len o daňové výhody, ale firma môže znižovať náklady výroby v krajinách s lacnejšou pracovnou silou, posúvať sa vpred po technologickej stránke a stránke výskumu vďaka kvalifikovanejším pracovníkom v iných krajinách a príležitosť sústrediť sa na hlavnú podnikateľskú činnosť využitím externých služieb. Výhody však plynú aj pre ekonomiky cieľových krajín, nakoľko prílev zahraničného kapitálu či generovanie nových pracovných miest sú pozitívom, ktoré krajina chce.

Avšak, ako všetko na tomto svete má offshoring aj nevýhody. Spoločnosť podstupuje veľké riziká, keď sa rozhodne presunúť svoje aktivity do zahraničia – rozdiely v kultúrach, jazykové bariéry či geografická vzdialenosť, ale aj rozdiely v kvalite, certifikácie a mnohé ďalšie skutočnosti môžu spoločnosti spôsobiť problémy. Pri nesprávnom procese offshoringu, výbere zlej lokality alebo offshorovanej činnosti môže spoločnosť nakoniec svoje náklady zvýšiť, či dostať sa do straty, prísť o obchodných partnerov a nenaplniť očakávania svojich zákazníkov. Ekonomiky vyspelých krajín sa tiež bránia ušlým ziskom z daní z príjmu, strate pracovných miest a odlevu kapitálu. Hrozbou pre investorov tiež môže byť kauza úniku osobných údajov ako napríklad známa kauza „Panama Papers“ z roku 2016.

V tejto práci sme sa preto rozhodli venovať porovnaniu výhod a nevýhod offshoringu ako takého a na základe poznatkov autorov zo zahraničia i zo Slovenska sme vypracovali biznis model pre spoločnosti, ktoré majú v pláne presunúť svoje aktivity do zahraničia. V práci sa venujeme aj otáznej téme offshore finančných centier a daňových rajov, ktorá trápi najmä vyspelé ekonomiky. Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj a jej členské krajiny sú najväčšími bojovníkmi vo svete proti daňovým únikom.

Hlavným cieľom tejto diplomovej práce je analýza dôvodov a motívov využívania offshore služieb v medzinárodných firmách ako aj spôsob ich využívania a porovnanie výhod a nevýhod plynúcich zo zapojenia sa do offshoringových aktivít. Práca zároveň detailnejšie vymedzuje, čo sú to daňové raje a aké ich typy v súčasnosti poznáme. V praktickej časti sa zameriame na prínosy a nevýhody vybraných daňových rajov a porovnáme aké úspory môže offshoring priniesť prostredníctvom efektívne spracovaného modelu daňovej optimalizácie.

Zámerom práce nie je, vzhľadom k viacerým kauzám spojeným s pôsobením spoločností v daňových rajoch, upriamiť pozornosť na obchádzanie daňovej povinnosti, ale skôr poukázať na offshoringový model podnikania ako alternatívu v rámci medzinárodného podnikania, ktorá generuje efektivitu a vyššiu rentabilitu vložených prostriedkov akcionárov za podmienky zákonného získania a držby takto vložených prostriedkov do firmy s medzinárodnou pôsobnosťou.

1 Súčasný stav riešenej problematiky

Pôvod slova „offshore“ bol odvodený z anglického „off shore“ – v preklade mimo pobrežia. Tento pojem môže mať mnoho subjektívnych chápaní, ale pre ľudí z oblasti ekonómie a financií to predstavuje krajinu, ktorá umožňuje zahraničným firmám čerpať špeciálne finančné výhody v podobe nízkeho až nulového daňového zaťaženia, lacnej pracovnej sily či know-how.¹

V tejto kapitole sa budeme venovať súčasnému stavu riešenej problematiky vo svete. Vysvetlíme základnú terminológiu týkajúcu sa „on/offshore“ spoločností ako aj jej delenie, opíšeme prínosy a riziká plynúce z presunu výroby a tiež proces prechodu na „on/offshore“ spoločnosť. Vysvetlíme tiež princíp fungovania daňových rajov vo svete aj na Slovensku a objasníme, ktoré krajiny do tejto kategórie spadajú i aktivitu Európskej únie a OECD proti nelegálnemu úniku daní.

1.1 Teoretické vymedzenie offshoringového modelu

Vymedzenie pojmov „offshore“ a „onshore“ je náročnou úlohou najmä dnes, kedy sú tieto pojmy chápané vo veľmi širokom zmysle a zároveň sa ich definícia mení v závislosti od kontextu. Definícia offshoringu Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD), z ktorej sa ďalej odvídzajú aj pojmy ako „onshore“, prípadne „midshore“, vychádza z rozdelenia outsourcingu na dve hlavné kategórie: domáci outsourcing, teda presun výroby tovarov a služieb do cudzieho podniku, ktorý sa nachádza v krajine alebo v bezprostrednej blízkosti krajiny materského podniku, a zahraničný outsourcing – offshoring. OECD definuje offshoring ako *„úplný alebo čiastočný presun výrobných aktivít (výroby alebo služieb) do zahraničia, buď do existujúcej alebo novej spoločnosti, alebo prostredníctvom subdodávateľa do nezávislého podniku.“*

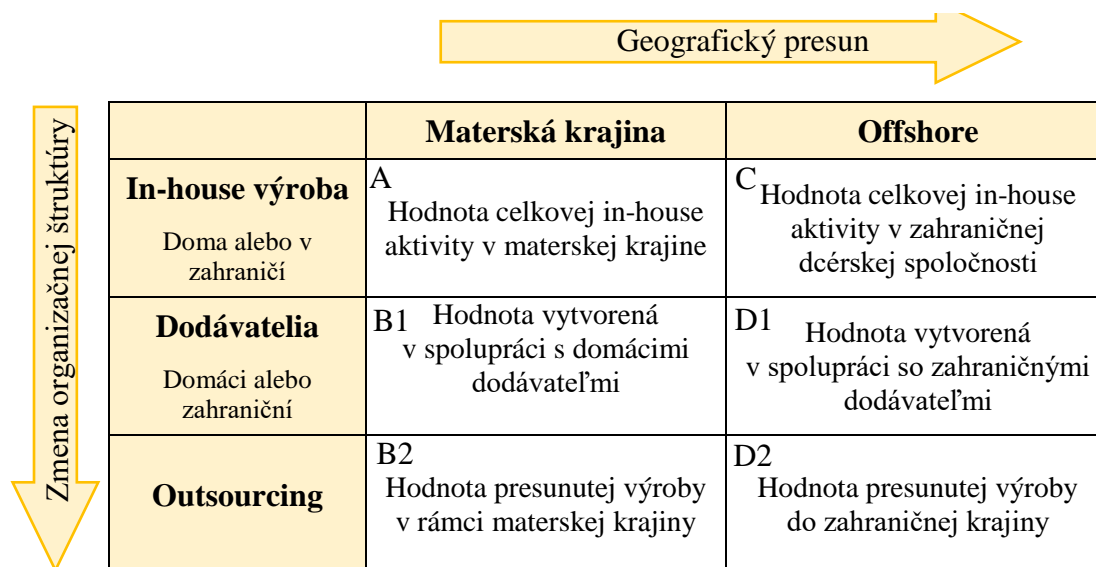
¹ CAIN, Charles. A. *Význam slova offshore* [online]. In AkontTrust, 2011. [cit. 15.9.2017]. Dostupné na internete: <https://www.akont.cz/nase-znalosti/prispevky.html/83_618-vyznam-slova-offshore>.

Pojem offshoring podľa OECD zahŕňa dve situácie:

- offshore in-house sourcing – presun niektorej časti výroby do zahraničných dcérskych spoločností, ktoré už existujú alebo sú novo vytvorené pre tento účel (greenfield pobočky),
- offshore outsourcing – presun niektorej časti alebo celkovej výroby do „cudzích“ subdodávateľských podnikov.²

Pre lepšie pochopenie môžeme na obrázku č. 1 vidieť, kedy firma využíva offshoring a aké možnosti má na výber. Outsourcing je zmena organizačnej štruktúry: spoločnosť môže „outsourcovať“ funkciu buď v materskej krajine alebo v zahraničí. Keď sa rozhodne pre „homeshoring“ – v preklade výrobu doma, tak presúva výrobné aktivity v rámci jednej krajiny. V kontraste však offshoring znamená jednoducho geografický presun aktivít do inej krajiny, či už do dcérskej spoločnosti alebo cudziemu zmluvnému partnerovi v blízkosti materskej krajiny alebo ďalej, za oceán, najčastejšie do vybudovaných centier v rozvojových krajinách s nízkymi nákladmi na výrobu alebo s daňovými úľavami.

Obrázok 1 Priestorové a organizačné rozdelenie ekonomickej aktivity pri presune výroby

Zdroj: vlastné spracovanie podľa: CONTRACTOR, Farrock J., et al. *Global Outsourcing and Offshoring: An Integrated Approach to Theory and Corporate Strategy*. 1. vyd. New York: Cambridge University Press, 2011. s. 7. ISBN 978-0-521-19353-5.

² OECD. *Offshoring and employment: Trends and impacts*. 1. vyd. Paris: OECD Publishing, 2007. s. 15-16. ISBN- 978-92-64-03092-3.

V tradičnej ekonomike je najčastejšou voľbou bunka A z obrázku č.1 vyššie, avšak čoraz viac spoločností využíva aj možnosť B2. Za offshoring považujeme možnosti C, D1 a D2, avšak jedine D2 je situácia, kedy firma využíva offshoring outsourcing – teda presun výroby do zahraničia externému poskytovateľovi.

Outsourcing môže byť definovaný aj ako spolupráca s dodávateľom tretej strany na riadení a dokončení určitej práce za určitú dobu, náklady a úroveň. Offshoring sa v rámci outsourcingu vníma ako premiestnenie organizačných aktivít (napr. IT, financií a účtovníctva či ľudských zdrojov) do dcérskej spoločnosti v 100% vlastníctve alebo nezávislému poskytovateľovi daných služieb v cudzej krajine.³

Svetová obchodná organizácia (WTO) vysvetľuje rozdiel medzi outsourcingom a offshoringom. Outsourcing popisuje ako situáciu, kedy sa firma rozhodne zakúpiť produkty alebo služby od externého dodávateľa miesto toho, aby ich produkovala sama. V niektorých prípadoch sa outsourcing uvádza ako získavanie týchto produktov a služieb v rámci materskej krajiny, inokedy aj v zahraničí. Bez ohľadu na geografické hranice je kľúčovým komponentom outsourcingu fakt, že kedysi interná aktivita je teraz získavaná od externého poskytovateľa.

Offshoring je definovaný ako geografický presun výrobných aktivít z domácej krajiny do krajiny s nižšou cenou výrobných faktorov. Na rozdiel od outsourcingu kedy sa presúvajú aktivity hodnotového reťazca mimo organizácie sa offshoring podieľa na presune aktivít hodnotového reťazca cez geografické hranice ale v rámci tej istej organizácie. Existuje však rozdiel, či sú offshorované aktivity udržiavané v podniku, z angličtiny in-house, alebo sú zadané externému poskytovateľovi – tzv. offshore outsourcing. Významný pohľad ponúka aj WTO a Japonská organizácia pre zahraničný obchod JETRO kedy je offshoring použitý na označenie vnútro podnikového obchodu a priamych zahraničných investícií (PZI) – ako napríklad fúzie, akvizície či investície na zelenej lúke, zatiaľ čo medzinárodný outsourcing sa používa v súvislosti so subdodávateľskými zmluvami.⁴

Keď sa bavíme o offshoringu ako takom, je potrebné vymedziť rozdiel medzi „offshore“ a „onshore“ lokalitami. Zatiaľ čo offshore lokality, ktoré bývajú často ostrovné štáty či krajiny ako India alebo Filipíny, zahŕňajú krajiny, ktoré poskytujú minimálne až nulové daňové

³ OSHRI, Ilan – KOTLARSKY, Julia – WILLCOCKS, Leslie P. *The Handbook of Global Outsourcing and Offshoring*. 3. vyd. New York: Palgrave Macmillan, 2015. s. 8. ISBN 978-1-137-43742-6.

⁴ PARK, Albert – NAYYAR, Gaurav – LOW, Patrick. *Supply Chain Perspectives and Issues*. 1. vyd. Geneva: WTO Publications, Fung Global Institute, 2013. s. 55-57. ISBN: 978-92-870-3893-7.

zaťaženie, anonymitu a extrémne nízke náklady na pracovnú silu či služby, mnoho spoločností si vyberá radšej onshore lokality – vybrané štáty USA alebo niektoré európske krajiny, ktoré ponúkajú kvalifikovanejších pracovníkov, zvýhodnené daňové systémy a dôveryhodnosť.⁵

1.1.1 Širšie vymedzenie pojmu offshoring

Offshoring v širšom slova zmysle je využitím subdodávateľa bez priamych investícií. Zatiaľ čo spôsob prostredníctvom subdodávateľov je využívaný skôr nadnárodnými spoločnosťami môžu ho tiež využívať aj malé a stredné podniky, ktoré nemajú žiadne obchodné aktivity v zahraničí. Subdodávky prebiehajú medzi firmami, ktoré nemajú žiadne vnútorné majetkové prepojenie, ale často fungujú vo vzťahu spolupráce a partnerstva. Ak sa spoločnosť rozhodne pre zmenu a subdodávky, ktoré boli pôvodne vyrábané v domácom podniku začne odoberať zo zahraničia, znamená to aj zmenu počtu zamestnancov zodpovedných za túto výrobu. Tento projekt sa týka výlučne pravidelných a dlhodobých dodávok.

Takéto chápanie offshoringu je charakterizované nasledovnými podmienkami:

1. celkové alebo čiastočné zastavenie výroby tovarov a služieb v podniku, ktorý offshoruje spolu s úmerným znížením počtu zamestnancov,
2. tá istá produkcia výroby ktorá bola zastavená sa bude pravidelne odoberať od cudzej spoločnosti v zahraničí,
3. podnik, ktorý zadal objednávku zahraničnému subdodávateľovi bude tieto tovary/služby doteraz vyrábané doma importovať aby uspokojil domáci dopyt,
4. v prípade medzinárodných subdodávateľských kontraktov sa domáci podnik môže rozhodnúť celú túto aktivitu outsourcovať na domácom trhu.⁶

⁵ PANDE, Adytia. *How to make Onshoring work* [online]. In: Harvard Business Review. Brighton: Harvard Business Publishing, Marec 2011 [cit. 19.3.2018]. Dostupné na internete: < <https://hbr.org/2011/03/how-to-make-onshoring-work> >

⁶ OECD. *Offshoring and employment: Trends and impacts*. 1. vyd. Paris: OECD Publishing, 2007. s. 17-20. ISBN-978-92-64-03092-3

1.1.2 Užšie vymedzenie pojmu offshoring

Toto vymedzenie je chápané v prípade offshore in-house sourcingu. Offshoring prostredníctvom dcérskych pobočiek charakterizujú nasledujúce tri podmienky:

1. celkové alebo čiastočné uzavretie výrobných častí podniku, ktorý činnosť offshoruje spolu s úmerným znížením počtu zamestnancov,
2. otvorenie zahraničných pobočiek, ktoré budú vyrábať tie isté tovary a služby (tieto podniky môžu byť už existujúce alebo novo vytvorené pre tento účel),
3. podnik, ktorý presúva svoju výrobu bude tieto tovary alebo služby, ktoré pôvodne domáca krajina spotrebovala importovať zo svojich zahraničných pobočiek a zároveň klesne hodnota exportu domácej krajiny, nakoľko tieto tovary už bude vyvážať zahraničný a nie domáci podnik.

V prípade vymedzenia offshoringu v užšom slova zmysle sa týkajú spomenuté podmienky výlučne nadnárodných firiem do rozsahu, kedy sú nevyhnutné priame zahraničné investície. Medzi tieto spoločnosti patria buď (a) materské spoločnosti vedené domácou krajinou, alebo (b) pridružené pobočky pod zahraničným vedením.⁷

Tieto podmienky, ktoré vymedzujú offshoring v širšom aj užšom zmysle sú dôležité, nakoľko môžu byť využité na vymedzenie daného rozsahu. Pojem „offshoring“ sa teda využíva na označenie toho, že domáca výroba sa presúva do zahraničia a je nahrádzaná importom tovarov a služieb vyrobených v zahraničí.

Častým dôvodom, prečo sa firmy rozhodnú presúvať časť svojej aktivity do zahraničia bývajú daňové zvýhodnenia, ktoré niektoré krajiny poskytujú. Takéto krajiny sa nazývajú daňové raje – „*miesto, ktoré sa snaží získať peniaze tým, že ponúka politickú stabilitu a pravidlá, ktoré pomôžu obchodným subjektom obísť pravidlá, zákony a predpisy jurisdikcií inde*“. Nicholas Shaxson opisuje 3 základné body ako možno spoznať daňový raj:

- súkromie a mlčanlivosť
- veľmi nízke až nulové daňové zaťaženie
- miestna politika je ovplyvňovaná finančnými záujmami iných oblastí⁸

⁷ OECD. *Offshoring and employment: Trends and impacts*. 1. vyd. Paris: OECD Publishing, 2007. s. 16-17. ISBN- 978-92-64-03092-3

⁸ SHAXSON, Nicholas. *Treasure Islands: Tax Havens and the Men Who Stole the World*. 1. vyd. New York: Palgrave Macmillan, 2011. s. 16. ISBN 978-0-230-10501-0

Daňové raje sú často známe aj pod názvami ako offshore finančné centrá (offshore financial center – OFC) alebo medzinárodné, prípadne globálne finančné centrá (international financial center – IFC). Medzinárodný menový fond definuje tieto miesta nasledovne: „*OFC je krajina alebo jurisdikcia, ktorá poskytuje nerezidentom finančné služby v takom rozsahu, ktorý je neporovnateľný s veľkosťou a financovaním domácej ekonomiky.*“⁹

Je však všeobecne známe, že daňové raje sú často spájané s rôznymi daňovými podvodmi a nezákonnými činnosťami ako napríklad pranie peňazí, korupcia či ilegálny obchod so zbraňami a drogami, daňové úniky, tunelovanie a podobne. Napriek tomu, že krajiny vyhlasujú, že bránia pôsobeniu a vzniku takýchto inštitúcií ešte žiadna krajina daňové raje a pôsobenie v nich nikdy nezakázala.

Napriek tomu, že sa definície pojmov „offshore“ a „onshore“ líšia podľa autora i kontextu v akom sú použité, my sme sa rozhodli pre účely tejto práce zamerať sa na offshoring z hľadiska znižovania nákladov, a to najmä z pohľadu daňového zaťaženia.

1.2 Offshoring

1.2.1 Výhody a prínosy offshoringu

Akákoľvek kritika globalizácie a globalizačných procesov nemôže poprieť výhody, ktoré čerpá dnešný svet z offshoringu. Tento proces neprináša zisk len jednej strane, ale obom – materskej firme i zahraničnej. Spoločnosti, ktoré využívajú offshoring môžu znížiť svoje náklady a tým zvýšiť svoju konkurencieschopnosť so sústredením sa na produktívnejšie časti výroby. Z toho vyplýva výhoda aj druhej krajiny a to v podobe, že je schopná importovať nové produkty a služby potrebné pri vzniku a chode nového offshorovaného podniku, ktoré nakoniec predáva už ako hotové výrobky materskej spoločnosti. Ďalšou výhodou prijímajúcej krajiny je zvýšenie miery zamestnanosti, zapojenie miestnych dodávateľov a reinvestovanie vzniknutých ziskov.¹⁰

⁹ ZOROMÉ, Ahmed. *Concept of Offshore Financial Centers: In Search of an Operational Definition* [online]. In: International Monetary Fund, 2007. [cit. 23.9.2017]. Dostupné na internete: <<http://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2007/wp0787.pdf>>

¹⁰ PYNDT, Jacob – PEDERSEN, Torben. *Managing Global Offshoring Strategies – A Case Approach*. Denmark: Copenhagen Business School Press, 2006. s. 13-14. ISBN 978-87-630-9974-5.

Podľa prieskumu spoločnosti Deloitte z roku 2016, ktorý prebiehal v rámci celého sveta na spoločnostiach s ročným príjmom vyše 1 miliardy dolárov sú dôvody podnikov na presun výroby do zahraničia nasledovné:

- znižovanie nákladov (59%),
- možnosť sústredenia sa na „core business“ (57%),
- riešenie problémov s obmedzenými priestormi (47%),
- zvýšenie kvality služieb (31%),
- pre potreby podnikov (28%),
- prístup ku kvalifikovanému ľudskému kapitálu (28%),
- správa podnikateľských prostredí (17%),
- širšia transformačná zmena (17%).¹¹

Medzi ďalšie, ešte nespomenuté výhody patrí prístup na nové trhy, ktorý spoločnosť získava pri presune výroby, získavanie nových technológií, daňové zvýhodnenia ako napríklad daňové prázdnyiny až nulová sadzba, nízke náklady na pracovnú silu, rozdelenie rizika, znižovanie doby výroby, vyššia kvalifikácia pracovníkov a s tým súvisiaca kvalita finálneho produktu.¹²

K najväčšej motivácií pre medzinárodné firmy zvažujúce možnosti offshoringu patrí jednoznačne znižovanie miezd a nákladov a následne možnosť relokácie ušetrených nákladov a investícií do oblasti výskumu a vývoja. Taktiež ich vlastný dopyt po zahraničnom kvalifikovanom ľudskom kapitáli kvôli rozšíreniu znalostných vstupov potrebných pri výrobe čoraz technologicky náročnejších produktov. Spoločnosti motivuje aj využitie skúseností externých poskytovateľov služieb a zapojenie sa do tzv. „knowledge clusters“ – zoskupení medzinárodných firiem z jednej oblasti podnikania.¹³

Z offshoringu plynú veľa výhod aj pre malé a stredné podniky, ako vyplynulo z prieskumu, ktorý spoločnosť KPMG realizovala na 212 podnikoch. Ich motivácia pre offshoring bola nasledovná:

¹¹ DELOITTE. *Deloitte's 2016 Global Outsourcing Survey* [online]. Deloitte Development LLC. 2016, [cit. 23.9.2017]. Dostupné na internete: <<https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/nl/Documents/operations/deloitte-nl-s&o-global-outsourcing-survey.pdf>>

¹² OSHRI, Ilan – KOTLARSKY, Julia – WILLCOCKS, Leslie P. *The Handbook of Global Outsourcing and Offshoring*. 3. vyd. New York: Palgrave Macmillan, 2015. s. 11-13. ISBN 978-1-137-43742-6.

¹³ CONTRACTOR, Farrock J., et al. *Global Outsourcing and Offshoring: An Integrated Approach to Theory and Corporate Strategy*. 1. vyd. New York: Cambridge University Press, 2011. s. 15-24. ISBN 978-0-521-19353-5.

- cenové výhody
- technológie
- koncepcia
- marketing
- výroba
- ekonomická inteligencia¹⁴

Z makro-ekonomického hľadiska môže mať offshoring pozitívny vplyv na nárast spotrebiteľských príjmov z hľadiska toho, že spotrebiteľia budú schopní si kúpiť tovary za nižšiu cenu, čo zase pozitívne ovplyvní nárast spotreby, ale aj úspor domácností. Ďalej sa zlepší konkurencieschopnosť a produktivita podnikov, najmä z cenového hľadiska, a tiež nárast počtu zamestnancov ako výsledok rastu dopytu. Pozitívom bude aj rast exportu krajiny a lepšia kontrola inflácie v krajine, nakoľko sa spomalí rast spotrebiteľských cien.¹⁵ Offshoring tiež môže priniesť z makro-ekonomického hľadiska hostujúcej krajiny nové pracovné miesta a zvýšenie dôchodkov obyvateľov.

1.2.2 Nevýhody a riziká offshoringu

Napriek tomu, že offshoring prináša mnoho výhodných príležitostí pre medzinárodné firmy, treba si uvedomiť aj riziká, ktoré so sebou nesie. Najčastejšie chyby a úskalia, ktoré si firmy neuvedomujú a pri tomto procese robia sú podľa prieskumu spoločnosti Deloitte:

- nesprávny výber presúvanej aktivity – firmy nevedia určiť svoje jadrové aktivity a tie, pri ktorých by mohli dosiahnuť konkurenčné výhody,
- spoločnosti si neuvedomujú riziká offshoringu – finančné, logistické ale i právne,
- mnoho spoločností volí presun výroby do zahraničia ako „záplatu“ nefunkčných odvetví a procesov; miesto diagnostikovania problému ho presúvajú za hranice.¹⁶

¹⁴ OECD. *Offshoring and employment: Trends and impacts*. 1. vyd. Paris: OECD Publishing, 2007. s. 28. ISBN-978-92-64-03092-3.

¹⁵ tamtiež, s. 36.

¹⁶ CONTRACTOR, Farrock J., et al. *Global Outsourcing and Offshoring: An Integrated Approach to Theory and Corporate Strategy*. 1. vyd. New York: Cambridge University Press, 2011. s. 17. ISBN 978-0-521-19353-5.

- nesúlady v očakávaní – podnik požaduje kvalifikovaný personál, ale v skutočnosti očakáva vykonanú službu. Spoločnosti by sa mali zamerať na offshorovanie služieb, aktivít či procesov, a nie pozícií či celých výrobných orgánov,
- riadenie kultúrnych rozdielov – i keď väčšina poskytovateľov služieb v cieľovej destinácii má pracovné sily kultúrne zosúladené na prácu so zahraničnými tímami, je potrebné to zabezpečiť aj vice versa,
- podceňovanie prechodu – obdobie samotného presunu výroby do zahraničia je jedno z najrizikovejších. Preto je dôležité tento proces detailne naplánovať s priamym zapojením manažmentu, musí byť pridelených dostatok zdrojov ale i dostatok času,
- riadenie komunikácie – načasovanie a úroveň komunikácie by mali byť naplánované do detailu, čo povedať a najmä kedy. Príliš skoro môže vzbudzovať u zamestnancov obavy a príliš neskoro zase môže spôsobiť dezinformovanosť a klebety.¹⁷

Preto je dôležité, aby sa podnik, ktorý si zvolil stratégiu offshoringu pripravil na riziká rôznych typov. Medzi najväčšie obchodné riziká, ktoré hrozia patrí fakt, že offshoring pri nesprávnej aplikácii do praxe nemusí prinášať žiadne úspory nákladov, práve naopak môže stať firmu peniaze. Ďalšie riziko, ktoré treba zvážiť je hrozba neskorého dodania, a či kvalita produktov a služieb zo zahraničia bude zodpovedať kvalite výroby doma.

Medzi právne riziká patria napríklad dovozné reštrikcie krajiny, problémy s vízami, neefektívny súdny a právny systém krajín, vymáhanie práv duševného vlastníctva, hrozba bezpečnosti i súkromia a mnohé iné. Medzi právne hrozby patrí politická nestabilita v krajine a medzi krajinami navzájom, hrozba vojnových konfliktov a občianskych vojen.

Hrozby pracovnej sily v podobe nekvalifikovaných pracovníkov, zlej komunikácie medzi zamestnancami materskej spoločnosti a lokálnych pracujúcich a kultúrne a náboženské rozdiely môžu výrazne ovplyvniť finálnu výrobu.

Najvýznamnejšie logistické obmedzenia výroby a najmä doby dodania môžu mať za následok aj rozdiely v časových pásmach, manažment na diaľku a mnohé ďalšie.¹⁸

¹⁷ DELOITTE. *Offshoring – How to ensure success* [online]. 2013, 16 s. [cit. 22.10.2017]. Dostupné na: <<https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/se/Documents/strategy/Offshoring%20-%20How%20to%20ensure%20success%20130902.pdf>>.

¹⁸ CONTRACTOR, Farrock J., et al. *Global Outsourcing and Offshoring: An Integrated Approach to Theory and Corporate Strategy*. 1. vyd. New York: Cambridge University Press, 2011. s. 17. ISBN 978-0-521-19353-5.

Medzi nevýhody, alebo inak povedané obmedzenia offshoringu pre medzinárodné spoločnosti podľa zahraničného autora F. J. Contractor patrí:

- vstavané alebo nedefinovateľné znalosti nemôžu byť efektívne externalizované – prenos „tichých“ vedomostí cez hranice medzi nesúvisiacimi spoločnosťami môže byť ťažký, zdĺhavý a finančne náročný v porovnaní so zavedenými internými metódami ktoré firma využíva už mnoho rokov. Ak sa tieto znalosti aj dajú preniesť náklady sú zvyčajne veľmi vysoké a môžu presahovať aj výšku ušetrených nákladov celého outsourcingu/offshoringu,
- rast miezd a iných nákladov v offshore lokalitách,
- riziko zneužitia a úniku informácií potenciálnej konkurencií a s tým súvisiaca bezpečnosť a ochrana dát,
- nedostatky vyplývajúce z geografickej vzdialenosti,
- rôzne certifikácie a rozdiely kvality,
- xenofóbia a protekcionizmus v pokročilých ekonomikách,
- nárast súťaživosti externých dodávateľov,
- interná obmedzenosť kreativity a inovatívnosti,
- iné transakčné náklady – napr. negociačné náklady, školenia, podpora, monitoring, a podobne.¹⁹

OECD poukazuje ako offshoring tiež môže negatívne vplývať aj na celkovú ekonomiku krajiny:

- pokles miezd – najmä skupín manuálnych robotníkov
- zhoršenie obchodných podmienok
- možný pokles schopnosti inovácie – najmä v prípade offshoringu výskumu a vývoja
- pokles príjmu z daní
- negatívny dopad na región krajiny²⁰

¹⁹ CONTRACTOR, Farrock J., et al. *Global Outsourcing and Offshoring: An Integrated Approach to Theory and Corporate Strategy*. 1. vyd. New York: Cambridge University Press, 2011. s. 26 - 31. ISBN 978-0-521-19353-5.

²⁰ OECD. *Offshoring and employment: Trends and impacts*. 1. vyd. Paris: OECD Publishing, 2007. s. 37. ISBN-978-92-64-03092-3

1.2.3 On/offshore biznis model

Dnes - v čase, kedy sú medzinárodné trhy stále komplikovanejšie a pod tlakom hľadajú spoločnosti čoraz komplexnejšie a kvalitnejšie informácie a poradenstvo v súvislosti s offshoringom. Keďže neexistuje univerzálny model vhodný pre všetky firmy v každej oblasti podnikania hľadajú firmy pomoc u externých odborníkov, ktorí im pomôžu vypracovať model vhodný pre ich špecifickú situáciu. Pri voľbe správneho modelu treba zväziť nasledovné oblasti:

- *strategický dopad*, zahŕňajúci potenciál získať konkurenčnú výhodu, duševné vlastníctvo. Kľúčové otázky, ktoré by si mal podnik položiť sú: „Bude outsourcovaný projekt pre nás v budúcnosti kľúčový? Pomôže nám tento proces odlíšiť sa od konkurencie?“
- *finančný vplyv*, ako napríklad vplyv na príjem, náklady a celkový hospodársky výsledok.
- *vplyv na obchod*, vrátane úrovne služieb či dostupnosti technológií a zručností. Kľúčové otázky: „Zvýši outsourcing našu schopnosť dodať kvalitný produkt? Bude mať dodávateľ prístup k lepším technológiám, nástrojom a kvalifikácií potrebných na produkciu?“
- *obchodné riziko*, strategické, dodávateľské riziko, riziko značky, krajiny a iné,
- *prístupnosť*, najmä prístup na dodávateľský trh, logistický prístup a obchodné prekážky. Kľúčové otázky pre firmu: „Majú dodávatelia požadované schopnosti a skúsenosti? Bude potrebný stále nový kapitál pre úspešný chod spoločnosti?“²¹

Predtým, ako sa spoločnosť rozhodne vypracovať svoju stratégiu offshoringu, je dôležité aby zhodnotila svoj prístup k jednotlivým krokom:

1. zhodnotiť procesy podľa ich prínosu – pre tento krok stačí zodpovedať dve otázky: „Ako dôležitý je tento proces v porovnaní s ostatnými v procese vytvárania pridanej hodnoty pre mojich zákazníkov?“ a zároveň „Do akej miery umožňuje tento proces spoločnosti zachytiť časť vytvorenej hodnoty?“ Po zhodnotení všetkých postupov vytvorí firma rebríček najdôležitejších procesov: čím vyššie hodnotenie daný proces

²¹ DREISCHMEIER, Ralf , et al. *Opportunities for Action: Achieving Success in Business Process Outsourcing and Offshoring*. [online]. The Boston Consulting Group, 2005. s. 2-3. [cit. 22.10.2017]. Dostupné na internete: <<https://www.bcg.com/documents/file14496.pdf>>

má, tým je dôležitejší pre stratégiu firmy, a tým pádom by spoločnosť mala zamietnuť jeho presun do inej výrobnjej jednotky,

2. identifikovať riziká – po tom, čo spoločnosť vyberie vhodné procesy pre offshoring, musí si uvedomiť všetky riziká s tým spojené. čelí dvom najväčším rizikám: operačným – ktoré hrozia najmä v počiatkovej fáze a štrukturálnym – ktoré hrozia až po čase,
3. výber vhodnej organizačnej štruktúry – výber by mal závisieť od operačných a štrukturálnych rizík, v prípade vysokých operačných rizík zvolit' presun do bližších krajín a v prípade vysokých štrukturálnych rizík je vhodnou alternatívou napríklad offshore centrum.²² Na výber má spoločnosť tri možnosti:
 - spoločný podnik (joint venture) – je to najbezpečnejšia a pochopiteľne aj najvyužívanejšia možnosť, kedy sa dve nezávislé spoločnosti zlúčia a vytvoria spoločný podnik s cieľom, ktorý slúži obom stranám – tzv. „win-win deal“,
 - pobočka/medzinárodné offshore centrum – aby sa vyhli komplikáciám, ktoré vznikajú pri spoločných podnikoch zakladajú firmy dcérske spoločnosti a pobočky v zahraničí so 100%-ným vlastníctvom,
 - prostredníctvom dodávateľov – tento model využívajú spoločnosti, ktoré chcú využívať výhody zahraničných krajín so zníženým rizikom a zodpovednosťou a do zahraničia presúvajú iba časť výroby alebo konkrétny projekt.²³

Na obrázku číslo 2 vidno štrukturálne rozdelenie rizík a príslušných organizačných foriem a lokality podľa výšky rizika. Operačné riziká v tomto prípade chápeme podľa autorov ako riziko, že procesy, ktoré offshorujeme do zahraničia nebudú prebiehať bez problémov, ale budú vytvárať problémy a prekážky. Štrukturálne riziká chápeme ako hrozby, že vzťahy s poskytovateľmi služieb v zahraničí nebudú fungovať a očakávaná od výstupu jednotlivých

²² ARON, Ravi – SINGH, Jitendra V. *Getting offshoring right* [online]. In: Harvard Business Review. Brighton: Harvard Business Publishing, December 2005, [cit. 13.12.2017]. Dostupné na internete: <<https://hbr.org/2005/12/getting-offshoring-right>>.

²³ MOHAN BABU, K. *Offshoring IT Services*. Delhi: Tata McGraw-Hill Publishing Company Limited, 2006. s. 37-45. ISBN-13: 978-0-07-063545-6

zmluvných strán budú rozdielne. Spoločnosti často očakávajú od poskytovateľov služieb v zahraničí najlepší záujem o chod ich spoločnosti, čo nemusí byť pravdou.

Obrázok 2 Výber vhodnej organizačnej štruktúry a lokality

Operačné riziká	Vysoké	Outsourcing do blízkej lokality (nearshore) podpora súdnych sporov	Založenie offshore centra neďaleko (nearshore/onshore) výskum a vývoj, dizajn	Vykonávať proces v spoločnosti a onshore cenotvorba, plánovanie
	Stredné	Offshoring a outsourcing poskytovateľom služieb po určitej dobe podpora zákazníkov, spracovanie poistných nárokov	Rozšírená organizácia do zahraničia pri dôkladnom monitorovaní dodávateľský reťazec	Založenie offshore centra v zahraničí výskum v oblasti vlastného kapitálu
	Nízke	Offshoring a outsourcing poskytovateľom služieb vkladanie dát, spracovanie transakcii	Rozšírená organizácia do zahraničia technická podpora	Rozšírená organizácia do zahraničia pri pravidelnom procesnom audite analýza prieskumu trhu a zákazníckych údajov
		Nízke	Stredné	Vysoké
		Štruktúrálna riziká		

Zdroj: vlastné spracovanie podľa: ARON, Ravi – SINGH, Jitendra V. *Getting offshoring right* [online]. In: Harvard Business Review. Brighton: Harvard Business Publishing, December 2005, [cit. 13.12.2017]. Dostupné na internete: <<https://hbr.org/2005/12/getting-offshoring-right>>

Je veľmi dôležité, aby spoločnosť prispôbila výber organizačnej štruktúry v zahraničí organizačným aj štruktúrnym rizikám, ktoré jej hrozia. V prípade vysokých operačných rizík by firma vôbec nemala brať do úvahy možnosť presunu výrobných procesov do zahraničia,

prípadne len do okolitých krajín. Čím je však riziko nižšie, tým viac možností firma má a vzdáva sa kontroly v prospech úspor z rozsahu a špecializácie externých poskytovateľov. V prípade vyšších štrukturálnych rizík je voľba spoločnosti s vyššou kontrolou lepšou voľbou, prípadne rozhodnutie presunu aktivít do zahraničia, ak sú riziká veľmi vysoké, zaniká.

Pre zabezpečenie dlhodobej tvorby pridanej hodnoty by mala byť možnosť offshoringu zvážená najmä v kontexte zdrojov, zlepšovania výrobných procesov a znižovania komplexnosti týchto procesov. Rozhodnutie každej spoločnosti pre offshoring spočíva v množstve špecifických a subjektívnych faktorov, avšak existuje zopár všeobecných krokov:

1. offshoring, alebo nie – spoločnosť potrebuje zvážiť tri otázky:

- *Kam?* – rozdiely v rizikivosti teritória, odmien a daňových či iných výhod sú vo svete veľké, preto treba zvážiť výber krajiny, ako aj konkrétneho mesta (napríklad v Indii: Delhi je vhodné pre call centrá, ale Chennai je vhodné pre finančné a účtovnícke služby),
- *Ako?* – prostredníctvom tretej strany alebo založenie dcérskych podnikov,
- *Kto?* – na trhu existuje mnoho externých poskytovateľov služieb v oblasti offshoringu, ktorí môžu výrazne uľahčiť celý proces,

2. výber vhodných procesov pre offshoring – ako sme už spomínali vyššie, kľúčovou úlohou je zhodnotenie procesov podľa ich prínosu pri tvorbe pridanej hodnoty. Do zahraničia sa presúvajú úlohy, ktoré sú z tohto pohľadu najmenej dôležité,

3. manažment migrácie – najdôležitejšie je prísne dodržiavanie stanovených pravidiel pre zabezpečenie hladkého presunu aktivity. Migračný proces zahŕňa nasledovné základné kroky:

- vytvorenie „migračného“ tímu, vrátane tímu v domácej krajine ale i zahraničnej,
- rozdelenie celého procesu presunu na jednotlivé kroky,
- migrácia procesných dokumentov, technologických požiadaviek, potrieb zamestnancov, finančných analýz a plánov obnovy po havárii,
- dodržanie postupnosti krokov,
- zachovanie 15-20% zamestnancov v zahraničí z domácej firmy pre zabezpečenie plynulého chodu a zachovanie firemnej identity,

4. **riadenie vzťahov** – treba sa rozhodnúť, či bude zahraničný subjekt našim partnerom alebo „procesnou továrňou“. Každý subjekt musí pochopiť svoje postavenie vo výrobnom procese a prevziať náležitú zodpovednosť. Spoločnosti musia vytvoriť riadiacu štruktúru, pomocou ktorej sa bude merať a hodnotiť výkonnosť subjektov a vytvoria sa vhodné mechanizmy riadenia,
5. **očakávanie zmeny** – najčastejšou chybou manažmentu je, že neočakáva zmeny. Je dôležité, aby sa od začiatku procesu venoval podpore nákupu prostredníctvom fyzických návštev, internej komunikácií či vzťahom na pracovisku.²⁴

1.2.4 Daňové rajy

Offshoringové spoločnosti (*offshore company*) sú spoločnosti, ktoré sú založené v offshoringovej oblasti (často známe aj pod názvom daňový raj = *tax haven*), a podliehajú nízkej až nulovej daňovej záťaži. Znakmi offshoringovej oblasti sú nasledovné:

- žiadne alebo veľmi nízke daňové zaťaženie
- značná ochrana bankových údajov
- veľmi mierna finančná regulácia v krajine
- veľmi malé množstvo informácií potrebných na založenie firmy - anonymita
- politická a ekonomická stabilita v krajine
- žiadna daňová či súdna spolupráca s inými krajinami²⁵

Keďže zakladajúce spoločnosti si vyžadujú čo najväčšiu anonymitu fungujú offshoringové spoločnosti prostredníctvom „trustov“. Trust je právna forma anglosaského práva, ktorá je podobná poručníctvu. Majetok a finančné prostriedky sú prevedené na správcu účtu v zahraničí, ktorý ich spravuje v prospech pôvodného majiteľa. Tento spôsob sa často využíva najmä pri potrebe utajenia majetku.²⁶

²⁴ BOOZ & COMPANY. *Business Process Offshoring: Making the Right Decision* [online]. USA: Booz Allen Hamilton Inc., 2003, s. 3-4. Dostupné na: <<https://www.strategyand.pwc.com/media/uploads/BusinessProcessOffshoring.pdf>>.

²⁵ JÍLEK, Josef. *Deriváty, hedžové fondy, offshorové spoločnosti*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, 2006. s. 66. ISBN 80-247-1826-X.

²⁶ tamtiež, s. 67

Ďalší pohľad na vymedzenie daňových rajov poskytuje Organizácia pre hospodársku pomoc a rozvoj (OECD), ktorá upravuje podmienky daňových rajov nasledovne:

- žiadne alebo nízke daňové zaťaženie,
- neefektívna výmena daňových informácií,
- absencia transparentnosti,
- investovanie na základe daňových stimulov a nie reálnej ekonomickej aktivity.²⁷

Čerpanie daňových výhod plynúcich z relokácie spoločnosti sa dá prostredníctvom založenia dvoch typov spoločnosti: *onshore company*, čo je spoločnosť, ktorá vyvíja svoju ekonomickú činnosť v určitej geografickej oblasti v presne stanovených podmienkach daňových výhod, úľav alebo daňových prázdnin. Najčastejšie tieto výhody poskytujú veľké štáty s vysokým zdanením, ktoré na tieto účely vyčlenia určitú oblasť v krajine (napríklad Hong Kong) alebo štáty poskytujúce takéto výhody spoločnostiam so zahraničným majiteľom (napr. Holandsko, Írsko alebo Cyprus). Druhou možnosťou je založenie *offshore company*, čo sú spoločnosti, ktoré môžu obchodovať so všetkými krajinami sveta okrem štátu, v ktorom boli založené. Sem patria maličké štáty alebo ostrovy ako napríklad Bahamy či Monako, ktoré nezdaňujú príjmy ani majetok.²⁸

Na boj proti nelegálnym daňovým praktikám a zneužívania offshore centier bolo v roku 2000 založené Globálne fórum OECD o transparentnosti a výmene informácií pre daňové účely. Od jeho reštrukturalizácie v roku 2009 sa stalo kľúčovým medzinárodným orgánom pracujúcim na implementácii medzinárodných štandardov daňovej transparentnosti. V súčasnosti má toto fórum 147 členov, ktorí sa zaviazali poskytovať informácie. Výmena informácií je postavená na dvoch pilieroch:

- výmena informácií na vyžiadanie,
- automatická výmena informácií.²⁹

²⁷ KRIŠTOFÍK, Peter – IŠTOK, Michal – NEDELOVÁ, Gabriela. *Motívy zakladania onshore a offshore spoločností slovenskými podnikmi v roku 2014*. In: Politická ekonomie : teorie, modelování, aplikace. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze - Nakladatelství Oeconomica, 2017, roč. 65, č. 2, s. 200-201. ISSN 2336-8225

²⁸ DVOŘÁČEK, Jiří – TYLL, Ladislav. *Outsourcing a offshoring podnikatelských činností*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. s. 86. ISBN 978-80-7400-010-2

²⁹ OECD. *Global Forum on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes: About the Global Forum* [online]. OECD, 2017 [cit. 6. 12. 2017]. Dostupné na: <<http://www.oecd.org/tax/transparency/about-the-global-forum/>>.

OECD zostavuje zoznam krajín, ktoré odmietajú spolupracovať a neposkytujú požadované informácie. V súčasnosti je však tento zoznam prázdny, a to už od roku 2009.³⁰

V decembri 2017 zverejnila aj Európska únia čierny zoznam sedemnástich krajín označených ako daňové raje, ktoré nespolupracujú v oblasti transparentnosti zdaňovania. Avšak, tento zoznam bol v januári 2018 upravený, kedy bolo 8 krajín z neho vyňatých a zaradených na šedú listinu krajín, so zvýšeným statusom monitorovania. Sivý zoznam tak v súčasnosti obsahuje 55 krajín. Tieto dva zoznamy vidno v tabuľke číslo 1 nižšie.

Tabuľka 1 Zoznam krajín na čiernom a šedom liste EÚ

Čierny zoznam EÚ	Krajiny presunuté na šedý zoznam EÚ
Americká Samoa	Barbados
Bahrajn	Grenada
Guam	Južná Kórea
Marshallove ostrovy	Macao
Namíbia	Mongolsko
Palau	Panama
Svätá Lucia	Spojené arabské emiráty
Samoa	Tunisko
Trinidad a Tobago	

Zdroj: vlastné spracovanie podľa: COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Taxation: Eight jurisdiction removed from EU list* [online]. Brussels: Council of the European Union, 23. 1. 2018, [cit. 8. 3. 2018]. Dostupné na: <<http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/01/23/taxation-eight-jurisdictions-removed-from-eu-list/>>

Negatívne vnímanie daňových rajov spôsobujú vo svete najmä prípady, kedy organizované skupiny zneužívajú ich výhody na pranie peňazí či financovanie teroristických organizácií, čierny trh so zbraňami a podobne. Pre boj proti týmto praktikám vznikla organizácia FATF = The Financial Action Task Force, ktorá svojou činnosťou aktívne bojuje proti praniu špinavých peňazí, financovaniu terorizmu a ďalším súvisiacim hrozbám pre

³⁰ OECD. *List of Un-Cooperative Tax Havens*. [online]. OECD, 2018 [cit. 6. 12. 2017]. Dostupné na: <<http://www.oecd.org/countries/monaco/listofunco-operativetaxhavens.htm>>

integritu medzinárodného finančného systému. Má 37 členov – 35 krajín a 2 regionálne organizácie, medzi ktorých patrí aj Európska komisia.³¹

FATF tiež každoročne zostavuje takzvaný čierny list krajín ako vidno v tabuľke číslo 2, ktoré predstavujú riziko. Krajiny v tabuľke číslo 2 sú blízko monitorované pre svoju podozrivú činnosť, a to najmä Irán a Kórejská ľudovodemokratická republika.

Tabuľka 2 Zoznam krajín na čiernom liste FATF

Čierny zoznam FATF
Etiópia
Irak
Srbsko
Srí Lanka
Sýria
Trinidad a Tobago
Tunisko
Vanuatu
Jemen
Irán
Kórejská ľudovodemokratická republika

Zdroj: FATF. *High-risk and other monitored jurisdictions* [online]. FATF, 2018 [cit. 4. 3. 2018]. Dostupné na: <<http://www.fatf-gafi.org/countries/#high-risk>>

Činnosť v daňových rajoch sleduje aj spoločnosť Fortune, ktorá každoročne zostavuje rebríček najväčších korporácií USA, ktoré vlastní dcérske pobočky aj v daňových rajoch. Tento rebríček sa nazýva Fortune 500 a medzi spoločnosti s najväčším počtom pobočiek v daňových rajoch za rok 2016 patrí napríklad Goldman Sachs Group (905 pobočiek), Morgan Stanley (619), Thermo Fisher Scientific (199), ďalej napríklad J. P. Morgan Chase, Pfizer či

³¹ FATF. Who we are [online]. FATF, 2018 [cit. 6. 12. 2017]. Dostupné na: < <http://www.fatfgafi.org/about/whoweare/>>

PepsiCo. Medzi najviac využívané daňové raje zase patrí Holandsko, Singapur, Hong Kong, Luxembursko a Švajčiarsko.³²

1.2.5 Daňové raje a Slovensko

Daňovým rajom na Slovensku sa venuje medzinárodná poradenská spoločnosť Bisnode Slovakia. Podľa ich prieskumov na začiatku roku 2018 sídli v daňových rajoch 4796 slovenských firiem, pričom v roku 2016 ich bolo 4777 a v roku 2015 iba 4701. Najviac slovenských firiem so sídlom v daňových rajoch podniká v oblasti veľkoobchodu a maloobchodu, profesno-vedeckých činností a v oblasti nehnuteľností.³³

Zaujímavosťou je, že 14% (10,2 miliardy eur) z celkového objemu slovenského kapitálu investovaného do základného imania slovenských spoločností, ktorý je približne 72,4 miliardy eur, pochádza práve zo spoločností so sídlom v niektorých z daňových rajov, a zároveň až 36% z celkového objemu základného imania, čo je približne 26,7 miliardy eur má neznámeho vlastníka.³⁴

Tabuľka 3 Počet slovenských firiem v daňových rajoch

Krajina	2015	2016	2017
Bahamy	11	10	10
Belize	98	91	91
Bermudské ostrovy	1	1	2
Britské Panenské ostrovy	138	127	122
Gibraltár	14	15	14
Guernsey (Veľká Británia)	9	10	9

³² PHILLIPS, Richard, et. al. *Offshore Shell Games 2017: The Use of Offshore Tax Havens by Fortune 500 Companies* [online]. Institute on Taxation and Economic Policy, U.S. Parg Education Fund: október 2017, s. 9-11 [cit. 6.12.2017]. Dostupné na: <<https://itep.org/wp-content/uploads/offshoreshellgames2017.pdf>>

³³ BISNODE. *Od začiatku tohto roka pribudli v daňových rajoch desiatky slovenských firiem* [online]. Bisnode, 17.7.2017, [cit. 6.12.2017]. Dostupné na: <<https://www.bisnode.sk/o-bisnode/o-nas/novinky/od-zaciatku-roka-pribudli-danovych-rajoch-desiatky-slovenskych-firiem/>>

³⁴ BISNODE. *Až polovica zahraničného kapitálu našich firiem pochádza z daňových rajov* [online]. Bisnode, 26.6.2017, [cit. 6.12.2017]. Dostupné na: <<https://www.bisnode.sk/o-bisnode/o-nas/novinky/az-polovica-zahranicneho-kapitalu-pochadza-z-rajov/>>

Hongkong	35	41	39
Jersey (Veľká Británia)	10	14	15
Kajmanské ostrovy	5	7	8
Cyprus	917	1066	1106
Lichtenštajnsko	62	82	84
Lotyšsko	71	92	112
Luxembursko	411	402	414
Malta	131	92	102
Monako	19	40	37
Marshallove ostrovy	46	21	24
Holandské Antily	5	4	3
Holandsko	1140	1142	1139
Panama	6	153	5
Ostrov Man	174	5	145
Seychely	254	207	169
Spojené arabské emiráty	80	127	157
Spojené štáty americké	1064	1028	989
Spolu	4701	4777	4796

Zdroj: BISNODE. *Z daňových rajov je riadený historicky najvyšší počet firiem* [online]. Bisnode, 16. 1. 2018, [cit. 8. 3. 2018]. Dostupné na: <<https://www.bisnode.sk/o-bisnode/o-nas/novinky/z-danovych-rajov-je-riadeny-historicky-najviac-firiem/>>

V tabuľke č. 3 môžeme vidieť zastúpenie slovenských podnikov v daňových rajoch po svete. Čo sa týka celkového počtu, medziročne počet spoločností v zahraničí stále stúpa. Jednoznačne najviac dcérskych podnikov mali v roku 2017 slovenské firmy v Holandsku, na Cypruse a v USA. Najväčší medziročný pokles za roky 2016 – 2017 zaznamenala Panama (-148 spoločností), čo spôsobila pravdepodobne kauza Panama Papers, a USA (-39 firiem) a Seychely (-38 firiem), naopak najväčší nárast bol na Ostrove Man (+140 firiem), na Cypre (+40 firiem) a v Spojených arabských emirátoch (+30 firiem). Tieto tri lokality sú zo Slovenska relatívne dobre dostupné a ponúkajú výhodné daňové zaťaženie v porovnaní so systémom našej krajiny.

2 Cieľ práce a metodika práce

Hlavným cieľom diplomovej práce je analýza dôvodov, výhod a nevýhod využívania offshore služieb vo firmách pôsobiacich v medzinárodnom podnikaní. V praktickej časti sa zameriame na prínosy a nevýhody vybraných daňových rajov a porovnáme aké úspory môže offshoring priniesť prostredníctvom vypracovaného modelu daňovej optimalizácie. Pre dosiahnutie hlavného cieľa sme si stanovili aj viacero čiastkových cieľov:

- porovnanie daňovej legislatívy vo vybraných offshore jurisdikciách,
- porovnanie daňového zaťaženia konkrétnej spoločnosti so Slovenska a vyčíslenie daňových úspor prostredníctvom nových dcérskych podnikov v zahraničí.

Diplomová práca je rozdelená do 4 kapitol. V prvej kapitole sme objasnili východiská a aktuálny pohľad na danú problematiku z hľadiska odbornej literatúry. V tretej kapitole sme získané poznatky aplikovali do praxe, porovnali sme jednotlivé daňové raje a vypracovali sme nový model daňovej optimalizácie pre vybraný slovenský podnik. V poslednej, štvrtej kapitole sme zhodnotili výsledky výskumu, ktorý prebehol v predošlej kapitole a tiež porovnali názory svetových spoločností venujúcich sa offshoringu ako Mossack Fonseca či Appleby, ako aj názory vrcholových manažérov popredných medzinárodne pôsobiacich korporácií na obvinenia z riadneho neplatenia daní vo svete.

Pri písaní diplomovej práce sme využili viacero metód aby sme naplnili stanovený cieľ: v prvej kapitole sme vychádzali najmä z analýzy odbornej literatúry domácich aj zahraničných autorov a internetových zdrojov zameraných na oblasť offshoringu a daňových rajov, z komparácie názorov jednotlivých autorov na danú problematiku a nájdenie spoločných výhod a nevýhod, ako aj príležitostí a rizík, ktoré offshoring prináša.

V tretej kapitole sme analyzovali jednotlivé legislatívy vo vybraných offshore lokalitách – Seychely, Cyprus a Belize, podľa ktorých sa riadi zakladanie a prevádzkovanie zahraničných obchodných spoločností, rozobrali sme ekonomickú situáciu v krajine a tiež výšku daňového zaťaženia. Na záver sme vypracovali schému daňovej optimalizácie pre konkrétnu spoločnosť, vyčíslili sme a porovnali výšku odvedených daní v každej jurisdikcii a vyhodnotili sme, ktorá možnosť je pre spoločnosť najefektívnejšia.

Zároveň sme oslovili s prosbou o spoluprácu viacerých predstaviteľov slovenských spoločností, ktorý poskytujú služby zakladania offshore spoločností. Medzi ne patrí napríklad Eseročka s.r.o., Company Formation a World Assets s.r.o., Akont Trust Formation, s.r.o. či Sročky, s.r.o.. Pri práci sme oslovili aj spoločnosť Bisnode, ktorá skúma pôsobenie slovenských subjektov v oblasti daňových rajov.

3 Výsledky práce

V tejto kapitole sa budeme venovať problematike offshoringu v praxi, avšak z hľadiska daňových výhod. Pri pojme offshoring, v tomto prípade hovoríme o umelom pohybe peňazí cez hranice štátov a o jurisdikciách všeobecne známych ako daňové raje, ktoré hostia a uľahčujú tieto transakcie. Akonáhle peniaze opustia krajinu v účtovníctve získajú novú klasifikáciu a tým pádom identitu, ktorú úrady veľmi často nikdy nevystopujú.

V prvej polovici tejto kapitoly si vysvetlíme fungovanie offshore finančných centier, rozoberieme 3 daňové raje, Cyprus, Seychely a Belize. Porovnáme, aké výhody prinášajú, opíšeme legislatívu a právne prostredie a nakoniec porovnáme výšku daňových úspor, ktorú firma zo Slovenska môže ušetriť vďaka založeniu zahraničnej spoločnosti v týchto jurisdikciách.

3.1 Offshore finančné centrá a medzinárodné finančné centrá

Offshore finančné centrá, známe aj pod skratkou „OFC“ sú podľa Medzinárodného menového fondu definované ako „*akékoľvek finančné centrum, kde prebieha offshore činnosť*.“ Táto definícia však nie je dostatočne konkrétna, keďže by sme do nej mohli zahrnúť všetky veľké finančné centrá, ako napríklad New York, Tokio či Londýn, kde je ťažko a zároveň aj nepodstatné rozlišovať, či sú podniky financované zo zahraničia alebo či sú majitelia zároveň aj rezidentmi krajiny.³⁵

Takéto mestá, respektíve finančné centrá je lepšie zaradiť do kategórie medzinárodných finančných centier, z angličtiny „IFC“ a to z dôvodu, že niektoré z týchto aktivít v mestách ako napríklad New York a Tokio, sú vykonávané vo finančných inštitúciách, ktoré poskytujú výhodnejšie zaobchádzanie s daňami ako napríklad Offshore Market v Tokiu či US International Business Activities v NY.

Praktickejším vymedzením podľa IMF pre offshore finančné centrum je definícia ako centrum, kde väčšina offshore aktivít spoločnosti je na oboch stranách súvahy (to znamená že

³⁵ INTERNATIONAL MONETARY FUND. *Offshore financial centers:IMF Background Paper* [online]. IMF, 2000 [cit. 9.4.2018]. Dostupné na internete: <<https://www.imf.org/external/np/mae/oshore/2000/eng/back.htm#box1>>

protistrany väčšiny záväzkov a aktív finančných inštitúcií sú nerezidenti finančného centra), pričom transakcie pochádzajú z iných krajín ako je sídlo OFC a väčšinu inštitúcií zároveň ovládajú nerezidenti. OFC sa preto často označujú ako:

- jurisdikcie, ktoré majú veľký počet finančných inštitúcií, ktoré sa zaoberajú poväčšine obchodovaním s nerezidentmi,
- finančné systémy s objemom externých aktív a pasív, ktorý je neprimeraný k domácemu finančnému sprostredkovaniu určenému na financovanie domácej ekonomiky,
- najrozšírenejšie: centrá, ktoré poskytujú časť, alebo všetky tieto služby: nízke alebo nulové zdanenie, miernu alebo úplne jednoduchú finančnú reguláciu, bankové tajomstvo a anonymitu.³⁶

Offshore finančné centrá sú definované aj ako krajiny, respektíve svetové metropolity, ktoré ponúkajú špecifické finančné služby súvisiace s daňovou optimalizáciou. Medzinárodné finančné centrá, alebo aj globálne finančné centrá sú často označované a priradované pod najrozvinutejšie OFC vo svete, teda zoskupenia bánk, finančných inštitúcií, medzinárodných búrz či svetových obchodných spoločností. Sú to také obchodné centrá, ktoré poskytujú tie najvýhodnejšie podmienky a ústupky pre klientske spoločnosti a zároveň poskytujú množstvo riešení v oblasti správy majetku a investícií. Najväčším rozdielom od klasických daňových rajov je fakt, že medzi sebou navzájom spolupracujú pod záštitou a fungovaním medzinárodných organizácií.

Podľa oficiálneho reportu Global Financial Centers Index 23 (GFCI) z marca 2018 je vo svete 96 globálnych finančných centier. Medzi 10 najväčších patrí v poradí Londýn, New York, Hong Kong, Singapur, Tokio, Šanghaj, Toronto, San Francisco a Sydney a Boston.³⁷

Pre účely tejto práce sme sa rozhodli zhodnotiť nasledujúce tri lokality ako alternatívy pre medzinárodné spoločnosti so zámerom daňovej optimalizácie. Vybrali sme Cyprusku republiku, ktorá bude reprezentovať onshore lokalitu. Táto krajina je známa v rámci Európskej

³⁶ INTERNATIONAL MONETARY FUND. *Offshore financial centers:IMF Background Paper* [online]. IMF, 2000 [cit. 9.4.2018]. Dostupné na internete: <<https://www.imf.org/external/np/mae/oshore/2000/eng/back.htm#box1>>

³⁷ Z/YEN – THE CHINA DEVELOPMENT INSTITUTE. *The Global Financial Centres Index 23* [online]. Financial Centres Futures, Marec 2018 [cit. 9.4.2018]. Dostupné na internete: < http://www.longfinance.net/images/gfci/GFCI_23.pdf>

únie ako krajina s výhodným podnikateľským prostredím pri relatívne nízkom riziku. Ďalej sme vybrali Seychely, ktoré predstavujú typický offshore daňový raj v oblasti Ázie, s minimálnymi nákladmi na chod spoločnosti. Na reprezentáciu offshore finančných centier sme zvolili krajinu Belize, ktorá poskytuje nerezidentom zo zahraničia výhodné podmienky podnikania i čo sa týka bankového sektora. Tieto tri krajiny sme sa rozhodli porovnať a zhodnotiť, ktorá môže priniesť podnikateľom na Slovensku najviac výhod ako vidno v tabuľke číslo 4 dole.

3.2 Onshore: Cyprus

Cyprus je menšia republika, ktorá však najmä v rámci Európskej únie zastáva významné miesto v oblasti poskytovania finančných služieb zahraničným firmám, ako aj ako sídlo viacerých medzinárodných spoločností. Dôvodom sú výhodné legislatívne podmienky v oblasti podnikania a zvýhodnené daňové sadzby. Cyprus sa v rebríčku hodnotenia zachovania finančného tajomstva umiestnil v roku 2018 na 24. mieste zo 112 hodnotených krajín. Čím vyššie umiestnenie dosiahne krajina v tomto indexe, tým transparentnejšie jej finančné aktivity sú.³⁸

Cyperská republika je ostrovným štátom, nachádzajúca sa v Stredozemnom mori. Ostrov Cyprus má rozlohou 9251 km², avšak Cyperskej republike patrí iba 5986 km². Táto krajina mala v roku 2016 podľa štatistického úradu Cyperskej republiky 856,96 tisíc obyvateľov, z toho presne 48,6% mužov a 51,4% žien. Hlavné mesto sa nazýva Nicosia. Krajina je členom Európskej únie od roku 2004, v roku 2008 vstúpil do Eurozóny, a zároveň je členom aj vo viacerých svetových organizáciách ako OSN, WTO, Svetová banka, MMF a iné. Napriek tomu, že angličtina nie je hovorovým jazykom na Cypre, na úradoch aj väčšina legislatívnych dokumentov je dostupná aj v anglickej verzii.

Táto krajina bola v minulosti obľúbeným daňovým rajom ruských podnikateľov. Ako offshore lokalita funguje už od roku 1997. Autor Jirí Dvořáček považuje Cyprus, respektíve zahraničné firmy založené v Cyperskej republike za onshore lokalitu / onshore spoločnosti, kvôli tomu, že využívajú presne stanovené zvýhodnené podmienky daňovej legislatívy podľa zákona The Companies Law.

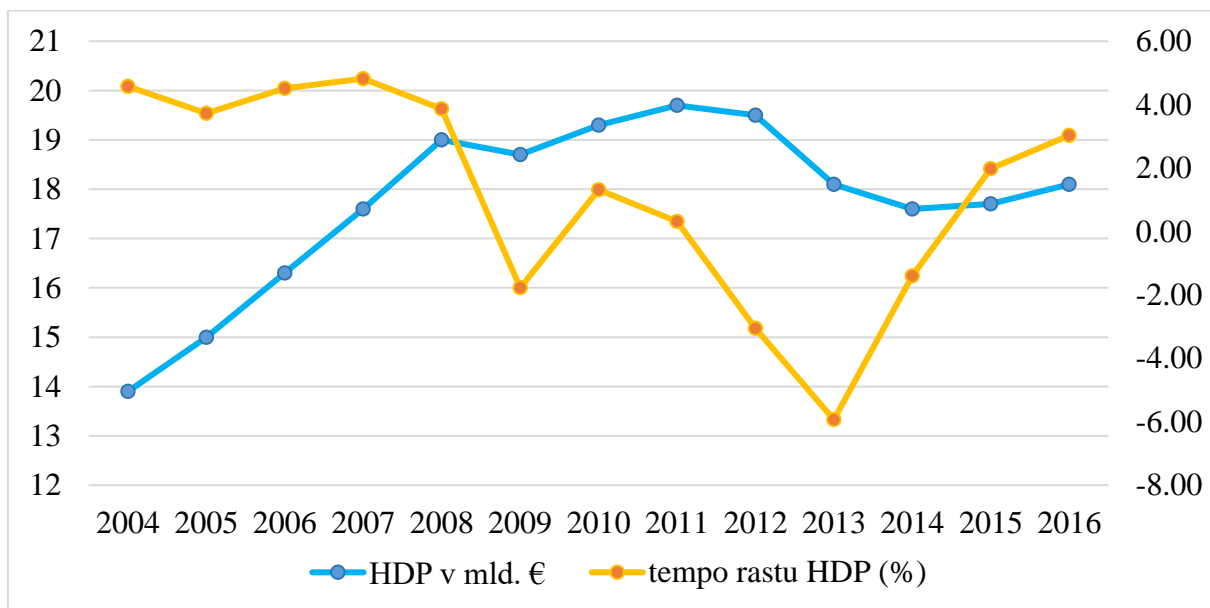
³⁸ TAX JUSTICE NETWORK. *Financial secrecy index 2018* [online]. Tax Justice Network, 2018 [cit. 9.4.2018]. Dostupné na internete: <<https://www.financialsecrecyindex.com/introduction/fsi-2018-results>>

3.2.1 *Ekonomika štátu*

Cyprus patrí medzi hospodársky vyspelé krajiny Európskej únie so statusom vysokoziskovej krajiny podľa Svetovej banky. Napriek tomu, že krajina v rokoch 2011 – 2013 prekonala hlbokú hospodársku krízu, v roku 2016 sa jej konečne podarilo vyčísliť rozpočet v kladnej hodnote kedy primárne príjmy prevyšovali výdavky. To sa jej podarilo vďaka pôžičke od Európskej komisie, Európskej centrálnej banky a Medzinárodného menového fondu.

Táto kríza sa odzrkadlila aj na HDP krajiny ako vidno na grafe č. 2, kedy od roku 2011 krajina zaznamenala prepád. Pozitívne tempo rastu krajina dosiahla až v roku 2015. Zasiahnutý bol aj bankový sektor, ktorý sa zredukoval na polovicu pôvodnej hodnoty. Ohrozenie strednodobého charakteru však stále pretrváva, čo môže byť odrádzajúce pre viacerých zahraničných investorov. Tento fakt však nepredstavuje taký veľký problém, nakoľko bankové služby môže majiteľ alokovať do stabilnejšej krajiny, napríklad Švajčiarska.

Graf 1 HDP v miliardách € Cypru a tempo rastu HDP v %

Zdroj: vlastné spracovanie podľa WORLD BANK

Najväčší podiel na tvorbe HDP má terciárny sektor – sektor služieb, ktorý v roku 2016 tvoril až 86,6% HDP, z toho najviac služby v oblasti nehnuteľností, prenájmu a obchodných činností. V tomto sektore bolo zamestnaných 79% pracujúcich. Možno konštatovať, že Cyprus

má vybudovanú kvalitnú sieť infraštruktúry, nakoľko ťaží zo svojej výhodnej geografickej polohy, taktiež poskytuje finančné a obchodné služby na vysokej úrovni, právny systém krajiny je výborne prispôsobený a výhodný pre podnikateľské prostredie a obyvateľstvo má vysokú vzdelanostnú úroveň.

Krajina má dlhodobé problémy s nezamestnanosťou, v januári roku 2018 bola vo výške 9,8% čo preyšuje priemer EÚ. Najviac zamestnaných pracovalo v oblasti veľko- a maloobchodu a v sektore hotelierstva a reštaurácií.³⁹

Čo sa týka obrazu krajiny vo svete, podľa hodnotenia Doing Business 2018 Svetovej banky sa Cypruská republika umiestnila na 53. mieste, s tým že v rámci hodnotenia začatia nového podnikania obsadila 50. miesto. Report Doing Business však negatívne hodnotí reformu v oblasti daní, ktorá zvýšila frekvenciu a počet auditov DPH.⁴⁰ V hodnotení Paying Taxes 2018 sa Cyprus umiestnil na 44. mieste.

Finančné služby v krajine neposkytujú iba domáce a zahraničné banky ale aj IBC – international business companies, čo sú spoločnosti so zahraničným vlastníkom. Na tomto území ich je registrovaných približne 50 tisíc, z toho 14 tisíc je aktívnych.

Medzi najväčšie výhody tejto lokality teda patrí v prvom rade členstvo Cypru v Európskej únii a ekonomickú aj právnu podporu, ktoré toto členstvo prináša. Ďalšou výhodou je existencia zmluvy o zamedzení dvojitého zdanenia so Slovenskom a tiež kvalifikovanosť a vzdelanostná úroveň obyvateľstva Cypruskej republiky. V porovnaní s ostatnými krajinami EÚ, má Cyprus nízku daň z príjmu a výhodnejšie podnikateľské prostredie.

3.2.2 Daňový systém krajiny

Spomedzi všetkých daňových rajov je Cyprus druhým najvyužívanejším daňovým rajom slovenskými podnikateľmi. Na konci roku 2017 tam bolo registrovaných 1106 slovenských firiem, čo je druhý najvyšší počet. Podmienky podnikania na Cypre nie sú také

³⁹ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÝCH VECÍ SR. *Ekonomická informácia o teritóriu: Cypruská republika* [online]. MZV SR, 2017 [cit. 19.3.2018]. Dostupné na internete: <<https://www.mzv.sk/documents/10182/620840/Cyprus+-+ekonomick%C3%A9+inform%C3%A1cie+o+terit%C3%B3riu+2017>>

⁴⁰ WORLD BANK GROUP. *Doing Business 2018* [online]. World Bank Publications, 2018 [cit. 19.3.2018]. Dostupné na internete: <<http://www.doingbusiness.org/~media/WBG/DoingBusiness/Documents/Annual-Reports/English/DB2018-Full-Report.pdf>>

výhodné ako na Seychelách, ale stále ponúkajú veľmi výhodnú legislatívu i výšku daňového zaťaženia – dokonca jedny z najvýhodnejších podmienok čo sa týka Európskej únie. Ďalšou výhodou je fakt, že legislatíva vyžaduje od spoločností relatívne malý objem administratívnych úkonov a súčasne poskytuje majiteľom dostatočnú mieru súkromia. Na rozdiel od Seychelských IBC, spoločnosti založené na Cypre majú zároveň povolenie aj podnikat' na tomto území. Zakladanie spoločnosti na Cypre sa riadi legislatívou *The Companies Law*, ktorá sa riadi anglosaským obyčajovým právom.

Súkromné spoločnosti založené na Cypre musia podľa tejto legislatívy nieš' v názve slová „limited“ alebo „LTD“. Na výber sú dva typy súkromných spoločností a to: *Private company limited by shares*, ktorá je najčastejšie využívaná a *Private company limited by guarantee*.⁴¹ Úradným jazykom je angličtina a založenie takejto spoločnosti trvá zvyčajne do 5 dní. Nakoľko Cyprus patrí do Európskej únie platobnou menou je Euro, čo je veľkou výhodou pre podnikateľov z celej EÚ.

Každá súkromná spoločnosť so sídlom na Cypre by mala mať aspoň jedného konateľ'a, tajomníka a akcionára. Konateľ nemôže byť zároveň aj tajomníkom.⁴² Spoločnosti sú anonymné s menovanými funkcionármi, takže štruktúra vlastníctva pri týchto spoločnostiach zostáva utajovaná. Títo funkcionári zastupujú spoločnosť na všetkých úradných dokumentoch, avšak nemajú právomoci v mene tejto spoločnosti konať.

Cyperská *Private company* sa líši od klasických daňových rajov aj tým, že vlastník je povinný vykonávať audit a viesť účtovníctvo a tak isto aj predkladať účtovné závierky a podávať daňové priznanie. Výška dane z príjmu v tejto krajine pre korporácie predstavuje 12.5% podľa Zákona o dani z príjmu, avšak od tejto dane sú oslobodené napríklad príjmy z dividend, príjmy z úrokov či zisky z cudzích mien (Foreign Exchange – FX). Výška dane z pridanej hodnoty je na Cypre 19%, avšak znížené sadzby sú aj vo výške 9%, 5% a 0%. Nulová DPH platí pre všetky tovary určené na vývoz.⁴³

⁴¹ THE OFFICE OF THE LAW COMMISSIONER. *The Companies Law* [elektronický zdroj]. Nicosia, 2012, 24 s. [cit. 19.3.2018]. ISBN 978-9963-664-41-2. Dostupné na: <[http://www.olc.gov.cy/olc/olc.nsf/all/E1EAEB38A6DB4505C2257A70002A0BB9/\\$file/The%20Companies%20Law,%20Cap%20113.pdf?openelement](http://www.olc.gov.cy/olc/olc.nsf/all/E1EAEB38A6DB4505C2257A70002A0BB9/$file/The%20Companies%20Law,%20Cap%20113.pdf?openelement)>

⁴² tamtiež, s. 115 - 116

⁴³ DELOITTE. Cyprus Tax Facts 2017 [online]. Cyprus, 2017, 52 s. [cit. 19.3.2018]. Dostupné na internete: <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/cy/Documents/tax/CY_Tax_TaxFacts2017EN_Noexp.pdf>

Cyprus má tiež uzavreté zmluvy proti dvojitému zdaneniu s 63 krajinami, medzi ktoré patria všetky krajiny Európskej únie, USA či známe daňové raje ako napríklad Seychely, Barbados či Maurícius.⁴⁴

Tabuľka 4 Prehľad poplatkov a podmienok vedenia IBC na Cypre

Poplatok za založenie IBC	350 €
Ročný poplatok za vedenie spoločnosti	350 €
Minimálne splatenie základného imania	1 €
Výška základného imania	1000 €
Minimálny počet vlastníkov	1
Podnikanie na území	áno
Povinnosť predkladania finančných výkazov	áno
Daň z príjmu právnických osôb	12,5%
Daň z vyplácaných dividend	0 %

Zdroj: vlastné spracovanie podľa THE COMPANIES LAW

3.3 Offshore: Seychely

Seychely sú ostrovnou krajinou - rozlohou má Seychelská republika na súši približne 455 km², ktoré obýva takmer 94 700 obyvateľov, z toho 49% tvoria muži a 51% ženy. Úradným jazykom je angličtina, francúzština a kreolčina. Najväčším z ostrovov je ostrov Mahé, kde žije približne 90% obyvateľstva a zároveň sa tu nachádza aj hlavné mesto Victoria s medzinárodným letiskom, prístavom a všetkými legislatívnymi úradmi. Hlavné mesto dostalo názov od svojich kolonistov z Veľkej Británie, ktorí spravovali toto územie od začiatku 19. storočia až do roku 1970, kedy Seychely prijali vlastnú ústavu, v roku 1976 získali nezávislosť a tak vznikla „Republik Sesel“.⁴⁵

⁴⁴ MINISTRY OF FINANCE. Double Taxation Agreements [online]. Cyprus, 2018, [cit. 19.3.2018]. Dostupné na internete: <<http://mof.gov.cy/en/taxation-investment-policy/double-taxation-agreements/double-taxation-treaties>>

⁴⁵ SEYCHELLES. *The History of the Seychelles* [online]. Seychelles, 2018 [cit. 19.3.2018]. Dostupné na internete: <<http://www.seychelles.org/seychelles-info/history-seychelles>>.

Ostrov Seychely je vo svete známy nie len svojimi krásnymi plážami ale aj ako daňový raj, kde sídli mnoho zahraničných firiem. Táto krajina je tiež známa zachovaním bankového i podnikateľského súkromia, nakoľko poskytuje 100% anonymitu. V hodnotení Tax Secrecy Index sa v roku 2018 umiestnila na 77. mieste a to najmä vďaka tomu, že transparentnosť právnických osôb je nulová.⁴⁶

Výber tohto daňového raju v našej práci ovplyvnila stabilita tejto krajiny, ako aj jej dlhodobé pôsobenie ako cieľová krajina offshore aktivít spojených s optimalizáciou daňových nákladov.

3.3.1 *Ekonomika štátu*

Seychelská republika patrí na africké pomery medzi krajiny blahobytu. Vďaka rôznym štrukturálnym reformám, ktoré krajina zaviedla v posledných rokoch aj v spolupráci s Medzinárodným menovým fondom napreduje krajina stále ďalej čo sa odzrkadlilo na ekonomickom raste generovanom súkromným sektorom, aj na obnovení fiškálnej udržateľnosti. V hodnotení Svetovej banky Doing Business 2018 sa Seychely umiestnili na 95. mieste (zhoršenie o 2 miesta oproti minulému roku) aj vďaka zvýšeniu transparentnosti v poskytovaní informácií alebo zlepšeniu infraštruktúry. V rámci tohto rebríčku získali Seychely 141. miesto zo 190 krajín v hodnotení „Starting business“, čo nepredstavuje veľmi dobrú pozíciu.⁴⁷ V hodnotení Paying Taxes 2018 sa Seychely umiestnili na 29. mieste.

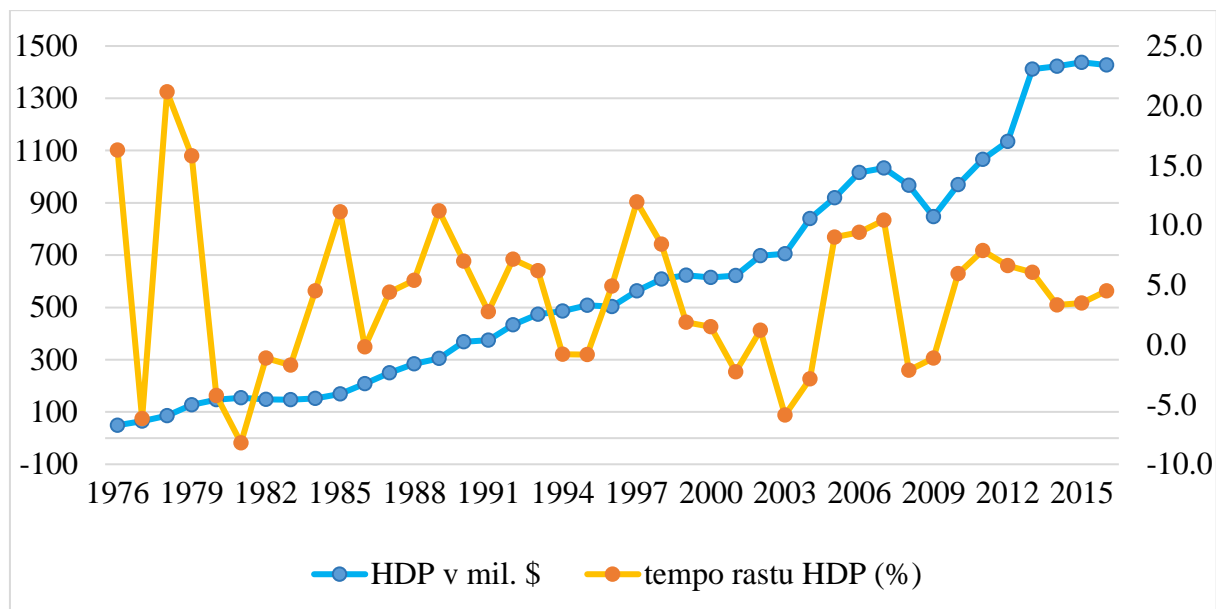
Na grafe číslo 1 je zobrazená výška HDP od roku 1976, kedy Seychely získali nezávislosť, v miliónoch USD ako aj medziročný nárast/pokles udaný v percentách. Možno konštatovať, že HDP Seychelskej republiky je od roku 2013 viac-menej stabilné okolo 1,4 miliárd USD. Hospodárska kríza vo svete poznamenala aj túto krajinu, avšak od roku 2009 HDP rastie a to najmä vďaka cestovnému ruchu a informačným a komunikačným technológiám,

⁴⁶ TAX JUSTICE NETWORK. *Financial secrecy index 2018* [online]. Tax Justice Network, 2018 [cit. 9.4.2018]. Dostupné na internete: <<https://www.financialsecrecyindex.com/introduction/fsi-2018-results>>

⁴⁷ WORLD BANK GROUP. *Doing Business 2018* [online]. World Bank Publications, 2018 [cit. 19.3.2018]. Dostupné na internete: <<http://www.doingbusiness.org/~media/WBG/DoingBusiness/Documents/Annual-Reports/English/DB2018-Full-Report.pdf>>

ktoré sú hnacím motorom ekonomiky. Tempo rastu HDP má od roku 2011 klesajúcu tendenciu kvôli ukončeniu viacerých infraštruktúrnych projektov.⁴⁸

Graf 2 HDP v miliónoch USD a rast HDP v % Seychelskej republiky

Zdroj: vlastné spracovanie podľa: WORLD BANK.

Napriek tomu, že krajina žije najmä z cestovného ruchu a rybolovu, na trhu sa otvára priestor i pre finančné služby a to hlavne pre zahraničných investorov, čo súvisí s tým, že krajina má veľmi výhodné daňové a legislatívne podmienky. To prináša výhody pre domácu ekonomiku – najmä z pohľadu rozvoja malých a stredných podnikov a diverzifikácie ekonomiky, nakoľko krajina trpí geografickou vzdialenosťou od pevniny, s tým súvisiacimi vysokými nákladmi na dopravu, malým vnútorným trhom a nízko kvalifikovanou pracovnou silou.⁴⁹

Zamestnanosť v krajine klesá. Najvyššia zamestnanosť bola v súkromnom sektore, kde bolo zamestnaných až 65,5 % pracujúcich, 19,2 % zamestnaných pracovalo vo vládnom sektore

⁴⁸ Ministerstvo zahraničných vecí ČR. *Seychely* [online]. Businessinfo.cz, 6.2.2018 [cit. 19.3.2018]. Dostupné na internete: <<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/seychely-zakladni-charakteristika-teritoria-18148.html>>

⁴⁹ Ministerstvo zahraničných vecí ČR. *Seychely* [online]. Businessinfo.cz, 6.2.2018 [cit. 19.3.2018]. Dostupné na internete: <<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/seychely-zakladni-charakteristika-teritoria-18148.html>>

a 15,2 % zamestnaných pracovalo v pološtátnych organizáciách. Príjem z daní tejto krajiny predstavoval v roku 30,7 % HDP.⁵⁰

3.3.2 Daňový systém krajiny

Daňový raj Seychely patrí na svete medzi jeden z najznámejších vďaka tomu, že je to stabilná a nezávislá krajina, so stále silnejúcou ekonomikou a tiež vďaka nízkym licenčným poplatkom a vysokej diskretnosti. Medzi daňové raje boli zaradené od roku 1994, kedy bola prijatá príslušná legislatíva. Seychely využívajú najmä európske spoločnosti, len zo Slovenska tam je registrovaných 169 spoločností a to hlavne vďaka prijateľnému časovému posunu a výhodnej legislatíve ale aj rýchlosti založenia novej spoločnosti. Tomuto daňovému rajú sme sa v práci venovali najmä kvôli tomu, že spoločnosť Eseročka, ako aj Company Formation, Black Code, s.r.o., či RunBusiness, s.r.o. poskytujú svojim klientom služby asistencie pri zakladaní offshore pobočky v tejto lokalite. Ak sa firma rozhodne založiť si pobočku v Seychelskej republike, zakladá si tzv. Seychelskú International Business Company (IBC), kedy musia byť dodržané podmienky legislatívy Seychelles International Business Company Act (Seychelský medzinárodný obchodný zákon). Táto spoločnosť musí mať v názve „Limited“, „Corporation“ alebo „Incorporated“.

IBC je taká spoločnosť, ktorá spĺňa nasledovné podmienky:

- nepodniká na Seychelách,
- nevlastní nehnuteľný majetok na Seychelách,
- dodržiava podmienky bankovníctva podľa zákona Financial Institution Act z roku 2004,
- nevykonáva činnosť poisťovníctva,
- nevykonáva medzinárodné korporátne ani správčovské služby,
- nevykonáva obchod s cennými papiermi,
- nevykonáva biznis v oblasti s hazardom⁵¹

⁵⁰ NATIONAL BUREAU OF STATISTICS. *Seychelles in Figures: 2017 Edition* [online]. Seychelles, 2018 [cit. 19.3.2017]. Dostupné na internete: <<https://www.nbs.gov.sc/news/91-seychelles-in-figures-2017>>

⁵¹ NATIONAL ASSEMBLY. *INTERNATIONAL BUSINESS COMPANIES ACT, act 15 of 2016* [online]. National Assembly, 4. 8. 2016, s. 26-27. Dostupné na internete: <http://www.actoffshore.com/files/IBC_Act_2016.pdf>

Medzi ďalšie podmienky vlastníctva IBC v Seychelskej republike patrí nutnosť mať registrované sídlo v tejto krajine a zároveň by mala mať registrovaného agenta. Tento registrovaný agent poskytuje veľkú výhodu diskretnosti, nakoľko obchodný register nevyžaduje meno skutočného majiteľa spoločnosti a pri registrácii novej IBC sa uvedie iba meno registrovaného agenta, ktorý túto informáciu stráži. Názov tejto spoločnosti musí byť jasne napísaný na všetkých úradných dokumentoch, komunikácií aj faktúrach.⁵²

Pri zakladaní novej spoločnosti treba dbať aj na jej samotný názov. Sú totiž slová, ktoré nie sú v názve povolené ako napríklad „Bank“, „Licensing“, „Royal“, „Stock Exchange“, „Airline“, „Assurance“, „Foundation“, „Securities“, „Seychelles“ „Trust“ či „Union“ a iné z dôvodu aby nezavádzali o svojej obchodnej činnosti. Názvy spoločnosti môžu byť aj v iných jazykoch ako sú úradné jazyky – angličtina a francúzština, avšak spolu s názvom musí byť priložený aj preklad tohto názvu do úradného jazyka overeným tlmočníkom. Samotný zápis novej IBC do obchodného registru trvá do 2 pracovných dní.⁵³

Jednou z najväčších výhod, a samozrejme dôvodom prečo sú Seychely daňovým rajom je nulové daňové zaťaženie a tiež chýbajúca povinnosť predkladania finančných výkazov. Článok 361.(1) obchodného zákona Seychelles IBC Act z roku 2016 hovorí: „*Spoločnosť, vrátane všetkých príjmov a ziskov spoločnosti, je oslobodená od zákona o dani z podnikania*“, a tiež je vyňatá z ustanovení Zákona o dani z pridanej hodnoty, v prípade že ide o poskytované služby alebo tovar predávaný spoločnosťou mimo Seychel.⁵⁴ Tak isto nemusí mať IBC splatený minimálny základný kapitál, aby mohla s podnikaním začať. Výška emitovaného kapitálu je bez obmedzenia a neexistuje ani žiadne časové obdobie, dokedy tento kapitál musí byť akcionármi splatený.⁵⁵

Seychelská republika má tiež s viacerými krajinami podpísanú zmluvu proti dvojitému zdaneniu, a to konkrétne s krajinami: Bahrain, Barbados, Botswana, Čína, Cyprus, Etiópia, Indonézia, Ostrov Man, Keňa, Malajzia, Maurícius, Monako, Omán, Katar, Juhoafrická republika, San Marino, Singapur, Thajsko, Spojené arabské emiráty, Vietnam, Zambia

⁵² NATIONAL ASSEMBLY. *INTERNATIONAL BUSINESS COMPANIES ACT, act 15 of 2016* [online]. National Assembly, 4. 8. 2016, s. 281 - 282. Dostupné na internete: <http://www.actoffshore.com/files/IBC_Act_2016.pdf>

⁵³ tamtiež, s. 464 - 470

⁵⁴ tamtiež, s. 438 - 439

⁵⁵ ESEROČKA. *Výhody offshore Seycheles* [online]. Eseročka, 2018 [cit. 9.3.2018]. Dostupné na: <<http://eserocka.sk/index.php/vyhody-offshore>>

a Zimbabwe.⁵⁶ Avšak v prípade založenia IBC sa tieto zmluvy neuplatňujú, nakoľko spoločnosť typu IBC sa na Seychelách nepovažuje za daňového rezidenta.

Tabuľka 5 Prehľad poplatkov a podmienok vedenia IBC v Seychelskej republike

Poplatok za založenie IBC	100 USD
Ročný poplatok za vedenie spoločnosti	100 USD
Minimálne splatenie základného imania	1 USD
Výška základného imania	Bez obmedzenia
Minimálny počet vlastníkov	1
Podnikanie na území	Nie
Povinnosť predkladania finančných výkazov	Nie
Daň z príjmu právnických osôb	0 %
Daň z vyplácaných dividend	0 %

Zdroj: vlastné spracovanie podľa INTERNATIONAL BUSINESS COMPANIES ACT

Nevýhodou však je, že slovenskí podnikatelia na Seychelách podliehajú na Slovensku zrážkovej dani vo výške 35 % - to znamená, že akákoľvek fakturácia z krajín nezmluvného štátu podľa Zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov, bude zrazená zrážkovou daňou. Avšak na obídenie tejto nevýhody sa dá použiť prostredník z krajiny, s ktorou má Slovensku uzavretú zmluvu o dvojitom zdanení – napríklad cyperská spoločnosť.

3.4 Offshore finančné centrum: Belize

Belize nie je klasickým daňovým rajom, ale skôr offshore finančným centrom, nakoľko sa ho veľa medzinárodných firiem rozhodne využije vďaka bankovým a iným finančným službám, ktoré táto lokalita poskytuje. V hodnotení finančnej anonymity Financial Secrecy

⁵⁶ APPLEBY GLOBAL GROUP SERVICES. *Highlights of double taxation agreements in Seychelles* [online]. Appleby, 2015 [cit. 12.3.2018]. Dostupné na: <<https://www.applebyglobal.com/publication-pdf/guide/highlights-of-double-taxation-agreements-in-seychelles.pdf>>

Index sa umiestnila táto krajina na 90. mieste, čo je spomedzi našich sledovaných krajín najvyššie⁵⁷

Belize je štát nachádzajúci sa v Strednej Amerike a na rozdiel od ostatných karibských offshore jurisdikcií nie je ostrovným štátom. Rozlohu 22 966 km² obýva podľa Svetovej banky necelých 367 tisíc obyvateľov, z toho presne 50% žien a mužov. Hlavné mesto sa nazýva Belmopan, avšak väčšina offshore spoločností sídli v meste Belize city, ktoré má lepšiu dostupnosť a najväčší prístav v krajine. Problém dohovoriť sa je v krajine minimálny, nakoľko patrí angličtina medzi úradné jazyky.⁵⁸

Túto daňovú lokalitu sme si vybrali na základe jej popularity nie len vo svete, ale aj na Slovensku a tiež kvôli výhodnej legislatíve, ako aj ochrane osobných údajov, ktoré svojim klientom krajina poskytuje.

3.4.1 *Ekonomika krajiny*

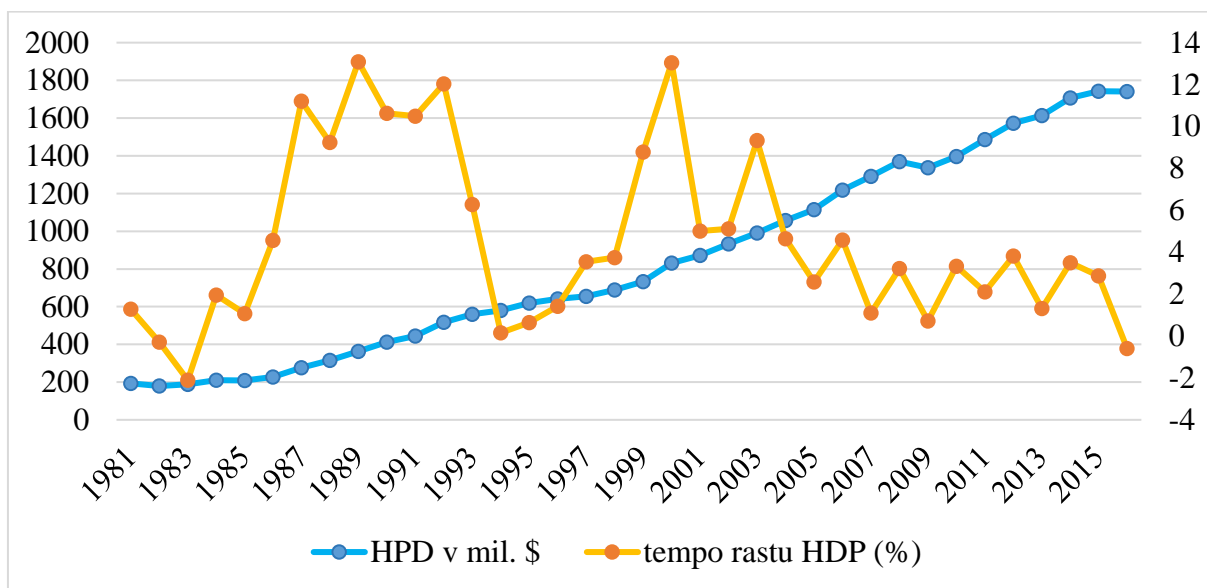
Belize získalo samostatnosť od Veľkej Británie v roku 1981 a od tohto roku ekonomika krajiny stále napreduje. Na grafe č. 3 nižšie vidno, že krajina sa z relatívne chudobnej vypracovala medzi tie bohatšie krajiny karibskej oblasti najmä vďaka finančným službám ktoré poskytuje. Na grafe tiež vidno, že dynamika rastu krajiny bola skutočne intenzívna.

Najväčší podiel na tvorbe HDP majú služby (62,2%) a to hlavne finančné služby, služby cestovného ruchu a doprava, ďalej sekundárny sektor priemyslu (13,8%) a nakoniec poľnohospodárska výroba (10%). V službách je zamestnaných takmer 72% a v priemysle 18%. Keďže je krajina veľmi závislá od dovozu, ceny komodít vo svete výrazne ovplyvňujú aj stabilitu ekonomiky štátu, preto ho hospodárska kríza v rokoch 2008 – 2009 negatívne zasiahla. V roku 2006 objavila krajina zásoby ropy a od vtedy sa významne podieľajú na tvorbe HDP.

⁵⁷ TAX JUSTICE NETWORK. *Financial secrecy index 2018* [online]. Tax Justice Network, 2018 [cit. 9.4.2018]. Dostupné na internete: <<https://www.financialsecrecyindex.com/introduction/fsi-2018-results>>

⁵⁸ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÝCH VECÍ. *Belize* [online]. MZV SR, 2017 [cit. 19.3.2018]. Dostupné na internete: <https://www.mzv.sk/cestovanie_a_konzularne_info/detail/-/asset_publisher/Iw1ppvnScIPx/content/belize?displayMode=1>

Graf 3 HDP v miliónoch USD a tempo rastu HDP v % Belize

Zdroj: vlastné spracovanie podľa WORLD BANK

Miera nezamestnanosti v krajine má klesajúcu tendenciu, v roku 2016 bola vo výške 8% z predošlých 16% v roku 2012. Belize má aj obrovský zahraničný dlh, ktorý bol za rok 2015 vo výške 77% HDP.⁵⁹ Belize sa podľa hodnotenia Svetovej banky Doing Business 2018 umiestnilo na 121. mieste a v hodnotení začatia podnikania až na 161. mieste zo 190. V hodnotení Paying Taxes 2018 sa však umiestnila krajina na 48. mieste najmä vďaka minimálnej záťaži pri vykazovaní účtovných závierok.⁶⁰

Krajina má členstvo vo viacerých medzinárodných organizáciách ako napríklad Medzinárodný menový fond, OSN, Svetová obchodná organizácia, UNCTAD, Karibská rozvojová banka a ďalšie.⁶¹

Belize je vo svete známe najmä ako daňový raj, od roku 1990 sa tu registrovalo už viac ako 15 000 zahraničných spoločností. Zo Slovenska tu bolo registrovaných ku koncu roku 2017 91 spoločností a preto je to 2. najobľúbenejší daňový raj v karibskej oblasti po Britských

⁵⁹ FOCUS ECONOMICS. *Belize Economic Outlook* [online]. Focus-Economics, 2018 [cit. 19.3.2018]. Dostupné na internete: <<https://www.focus-economics.com/countries/belize>>

⁶⁰ WORLD BANK GROUP. *Doing Business 2018* [online]. World Bank Publications, 2018 [cit. 19.3.2018]. Dostupné na internete: <<http://www.doingbusiness.org/~media/WBG/DoingBusiness/Documents/Annual-Reports/English/DB2018-Full-Report.pdf>>

⁶¹ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÝCH VECÍ. *Belize* [online]. MZV SR, 2017 [cit. 19.3.2018]. Dostupné na internete: <https://www.mzv.sk/cestovanie_a_konzularne_info/detail/-/asset_publisher/Iw1ppvnScIPx/content/belize?displayMode=1>

panenských ostrovoch. Takýto prílev zahraničného kapitálu krajine pomáha v ekonomickom raste, posilnil sa bankový sektor a zvýšila sa zamestnanosť v administratívnych odvetviach. Krajina je obľúbenou destináciou aj vďaka stabilnému politickému prostrediu, priateľskému podnikateľskému a právnickému prostrediu a podpore štátu, ktorý má záujem o rozvoj týchto služieb a získanie popredného miesta medzi offshore jurisdikciami vo svete.

3.4.2 Daňový systém krajiny

Ako sme už spomínali, Belize sú známe najmä vďaka svojim výhodným daňovým sadzbám a finančných a účtovným výhodám. Medzi daňové raje sa zaradili už v roku 1990, kedy krajina vydala zákon o Medzinárodných obchodných spoločnostiach (International Business Companies Act), ktorý bol v roku 2011 upravený.

Typ medzinárodnej obchodnej spoločnosti je teda rovnaký ako vo väčšine offshore jurisdikciách – IBC. Je to taká spoločnosť, ktorá spĺňa nasledovné pravidlá:

- nepodniká s osobami, ktoré sú rezidentmi Belize ani na území tohto štátu,
- nevlastní nehnuteľnosť na území Belize (okrem prenájmu obchodných priestorov),
- neposkytuje bankové služby, ak jej to nepovoľuje licencia,
- neposkytuje služby poisťovne alebo zaist'ovne, poisťovacieho agenta, ak jej to nepovoľuje licencia,
- nepodniká v oblasti poskytovania služieb registrovaného sídla spoločnostiam.⁶²

Podobne ako na Seychelách, je zakázané, aby spoločnosť niesla v názve slová ako „royal, cooperative, bank, insurance a iné slová, ktoré by mohli vyvolávať dojem úradnej inštitúcie. Taktiež zároveň musí v názve mať slovo „limited“, „corporation, „incorporated“ alebo inú skrátenú verziu týchto slov.

V prípade založenia spoločnosti v Belize, musí mať spoločnosť registrované sídlo na tomto území a zároveň musí mať registrovaného agenta s príslušnou licenciou v matričnej knihe, ktorú firma musí každý január predkladať. Takýto agent zabezpečuje spoločnosti

⁶² GOVERNMENT OF BELIZE. *International Business Companies Act: Chapter 270* [online]. Belize, 2011 [cit. 19.3.2018]. Dostupné na internete: <<http://www.ibcbelize.com/pdf/cap270.pdf>>

anonymitu, nakoľko meno skutočného vlastníka nefiguruje v žiadnych úradných dokumentoch a agent je zviazaný mlčanlivosťou, ktorá vyplýva zo zákona. Spoločnosť musí mať aspoň jedného konateľa, ktorým môže byť aj fyzická aj právnická osoba a tiež aspoň jedného akcionára, ktorý môže byť zároveň aj konateľom. Register konateľov nie je verejne prístupný a valné zhromaždenia sa môžu konať kdekoľvek na svete.

Najväčšou výhodou, ktorú Belize IBC spoločnostiam poskytuje podľa článku 130 Zákona o medzinárodných obchodných spoločnostiach je, že sú úplne oslobodené od dane z príjmu, dane z dividend ako aj nájomné, úroky, kompenzácie a iné vyplácané sumy osobám, ktoré nie sú rezidentmi Belize a ostatných daňových povinností, ktoré vyplývajú z miestneho zákona Income and Business Tax Act v prípade, že boli dodržané pravidlá podnikania spomenuté v úvode tejto podkapitoly.

Nevýhodou oproti ostatným opísaným daňovým rajom je, že Belize má mierne vyššie poplatky za vedenie spoločnosti. V prípade že spoločnosť má kapitál do výšky 50 000 USD je registračný aj obnovovací poplatok 100 USD. Ak však má kapitál vyšší ako 50 000 USD poplatky sú vo výške 1000 USD. V prípade že má firma akcie so žiadnou alebo zamlčanou nominálnou hodnotou platí fixovaný vládny poplatok 350 USD ročne. Výhodou však je, že legislatíva neurčuje minimálnu výšku počiatočného kapitálu, takže firme stačí symbolický 1 americký dolár alebo akákoľvek iná mena.

Tabuľka 6 Prehľad poplatkov a podmienok vedenia IBC v Belize

Poplatok za založenie IBC	100 / 1000 USD (v závislosti od výšky ZI)
Ročný poplatok za vedenie spoločnosti	100 / 350 / 1000 USD (v závislosti od výšky ZI)
Minimálne splatenie základného imania	1 USD
Výška základného imania	Bez obmedzenia
Minimálny počet vlastníkov	1
Podnikanie na území	nie
Povinnosť predkladania finančných výkazov	nie
Daň z príjmu právnických osôb	0 %
Daň z vyplácaných dividend	0 %

Zdroj: vlastné spracovanie podľa INTERNATIONAL BUSINESS COMPANIES ACT: Chapter 207

Čo sa týka vedenia účtovníctva, zákon hovorí, že každá registrovaná spoločnosť má povinnosť viesť účtovníctvo, avšak nemá povinnosť predkladať finančné výkazy úradom či zverejňovať výsledky ani vykonávať audit. Založiť spoločnosť na Belize trvá približne 1 – 2 dni. Medzi najväčšie výhody tejto lokality teda patrí jednoznačne nulová daň z príjmu, ako aj z dividend pre podnikateľov – nerezidentov. Ďalšou obrovskou výhodou je minimálne administratívne zaťaženie a nároky na vedenie účtovníctva či finančné audity.

3.5 Aplikácia prieskumu na konkrétnej spoločnosti

V tejto časti výskumu sa budeme venovať aplikácií získaných poznatkov do praxe na konkrétnom prípade slovenskej firmy. Našou snahou je optimalizovať daňové zaťaženie spoločnosti prostredníctvom založenia medzinárodných spoločností v daňovo výhodnejších jurisdikciách, ktoré sme opísali v prvej časti tejto kapitoly. Porovnáme nie len výšku daňových sadzieb ale aj poplatky za vedenie spoločnosti, navrhujeme štruktúru fungovania a prepojenia jednotlivých IBC, a výsledkom bude celkové zhodnotenie optimalizácie.

Pre tento prieskum sme vybrali slovenskú firmu, ktorej meno však v našej diplomovej práci nebude zverejnené a bude vystupovať pod fiktívnym názvom IT služby, s.r.o.. Táto spoločnosť vznikla ešte v roku 2007 a na Slovensku patrí medzi jedných z popredných poskytovateľov IT služieb a produktov. Svoje riešenia poskytuje do viacerých krajín Európskej únie, majú 6300 zákazníkov a vyše 42 tisíc používateľov.

Tabuľka 7 Prehľad základných údajov o spoločnosti IT služby, s.r.o.

Základné údaje	2016	2017
Vlastné imanie	1 530 218 €	1 541 084 €
Aktíva	3 871 411 €	4 054 670 €
Tržby	11 122 087 €	11 407 548 €
Zisk	901 154 €	1 092 520 €
Počet zamestnancov	150 – 199	150 - 199

Zdroj: vlastné spracovanie podľa FINSTAT.

Hlavnou podnikateľskou činnosťou spoločnosti sú počítačové služby, inštalácia výpočtovej techniky, poskytovanie software ako napríklad HR systémy, manažérske informačné systémy ale aj účtovnícke systémy. Poskytujú tiež služby v podobe školení, prenájmu licencií, služby outsourcingu IT aktivít ale aj mzdový a personálny outsourcing.

V tabuľke č. 8 na predchádzajúcej strane vidno prehľad základných ukazovateľov o spoločnosti. Možno konštatovať, že spoločnosť poskytuje produkty s vysokou pridanou hodnotou a za sledované obdobie dosahovala vysoké zisky. To je dôvodom, prečo sa rozhodla nájsť výhodnejšiu legislatívu, ktorá jej umožní ušetriť na výdavkoch na daniach. Keďže má spoločnosť IT služby, s.r.o. záujem expandovať aj na zahraničné trhy, vybrali sme 3 offshore jurisdikcie: Seychely zastupujú typickú offshore jurisdikciu, Cyprus je onshore lokalitou a Belize ako offshore finančné centrum.

Vybrané offshore jurisdikcie musia spĺňať nasledovné požiadavky:

- celková nižšia miera zdanenia,
- stabilné ekonomické prostredie ,
- výhodná právna legislatíva,
- dobrá dostupnosť,
- dobrý image vo svete,
- bankové spojenie.

3.5.1 Zhodnotenie rizík jednotlivých oblastí

V tabuľke nižšie sme porovnali výhody a nevýhody jednotlivých vybraných offshore lokalít. Vidno, že výhody jednotlivých daňových rajov, ako aj nevýhody sú podobné a líšia sa len v malých oblastiach.

Tabuľka 8: Porovnanie výhod a nevýhod jednotlivých daňových rajov

Cyprus (onshore)	+	Zmluva o zamedzení dvojitého zdanenia
		Kvalifikovanosť zamestnancov
		Členstvo v EÚ
		Jednoduché založenie a prevádzka spoločnosti

		Možnosť podnikat' na území
		„Bezpečný“ daňový raj
	-	Nízka anonymita
		Povinnosť podávania finančných výkazov
Seychely (offshore)	+	Nulová daň z príjmu
		Minimálne náklady administratívy
		Jednoduché založenie a prevádzka spoločnosti
		Anonymita vlastníctva
	-	Chýbajúca zmluva o zamedzení dvojitého zdanenia
		Negatívny image vo svete
		Ekonomická stabilita krajiny, nestabilná mena
		Nízko kvalifikovaný ľudský kapitál
		Veľká vzdialenosť od EÚ
Belize (offshore)	+	Nulová daň z príjmu
		Minimálne náklady administratívy
		Jednoduché založenie a prevádzka spoločnosti
		Anonymita vlastníctva
		Rozvinuté bankové služby
	-	Chýbajúca zmluva o zamedzení dvojitého zdanenia
		Negatívny image vo svete
		Ekonomická stabilita krajiny, nestabilná mena
		Nízko kvalifikovaný ľudský kapitál
		Veľká vzdialenosť od EÚ
		Vyššie poplatky pri zakladaní spoločnosti

Zdroj: vlastné spracovanie podľa THE COMPANIES LAW, INTERNATIONAL BUSINESS COMPANIES ACT, INTERNATIONAL BUSINESS COMPANIES ACT: Chapter 207.

Odlišnosťou Cyperskej spoločnosti je najmä jej výhoda zmluvy o zamedzení dvojitého zdanenia so Slovenskom a tiež členstvo v Európskej únii. Seychely a Belize sa od seba líšia tým, že legislatíva Belize udáva vyššie poplatky za vedenie spoločnosti, ktoré sú závislé od výšky základného imania a tiež výhody Belize, ktoré poskytuje kvalitnejšie bankové služby.

V nasledujúcich tabuľkách číslo 9, 10 a 11, sme hodnotili jednotlivé daňové raje podľa možných problematických kritérií. Hodnotili sme oblasti ekonomickej stability, právne prostredie krajiny v oblasti offshore služieb, poplatky za vedenie a založenie spoločnosti, daňové zaťaženie a tiež jazykovú bariéru, a či má krajina so Slovenskom uzavretú zmluvu o dvojitom zdanení. V kategórií 1 je závažnosť kritéria v krajine najnižšia, a v kategórií 3 najvyššia.

V tabuľke číslo 9 je hodnotenie Cypru. Cyprus získal spolu 17 bodov. Spomedzi hodnotených krajín poskytuje najhoršie daňové výhody. Krajina má tiež otáznu ekonomickú stabilitu, najmä kvôli svojej zadlženosti a krízy, ktorú musela prekonať a má dopad na miestnu ekonomiku ešte dnes. Taktiež sú poplatky za vedenie spoločnosti mierne vyššie a konateľ môže mať problém dohovoriť sa. Spomedzi sledovaných krajín má aj najhoršie administratívne zaťaženie, nakoľko je spoločnosť povinná viesť účtovníctvo a predkladať finančné uzávierky. Najväčšou výhodou krajiny je, že má so Slovenskom uzavretú zmluvu o zamedzení dvojitého zdanenia a že sa nachádza v EÚ. Taktiež je právne prostredie a prípadné riešenie právnych sporov jednoduchšie vďaka členstvu v EÚ.

Tabuľka 9 Zhodnotenie problematických oblastí daňového raju Cyprus

Kritérium / Závažnosť	1	2	3
Ekonomická stabilita		x	
Bankový sektor		x	
Právne prostredie	x		
Poplatky za spoločnosť		x	
Daňové zaťaženie			x
Administratívne zaťaženie			x
Jazyková bariéra		x	
Zmluva o dvojitom zdanení	x		
Vzdialenosť od SR	x		
SPOLU	17 b		

Zdroj: vlastné spracovanie

Daňový raj Seychely získal v celkovom hodnotení 15 bodov. Najväčším problémom je chýbajúca zmluva o dvojitom zdanení, kedy slovenská firma bude musieť platiť pri prevode dividend zrážkovú daň 35% a tiež vzdialenosť od Slovenska. Ekonomická stabilita krajiny získala v hodnotení 2 body, pretože miestna ekonomika má stagnujúci charakter a je vysoko závislá od dovozu a teda cien komodít na svetovom trhu, čo ju môže negatívne ovplyvňovať. Ostatné kritériá ako právne prostredie, daňové zaťaženie krajiny ako aj administratívne či poplatky za vedenie spoločnosti sú hodnotené pozitívne, nakoľko celá legislatíva IBC je veľmi výhodná.

Tabuľka 10 Zhodnotenie problematických oblastí daňového raju Seychely

Kritérium / Závažnosť	1	2	3
Ekonomická stabilita		x	
Bankový sektor		x	
Právne prostredie	x		
Poplatky za spoločnosť	x		
Daňové zaťaženie	x		
Administratívne zaťaženie	x		
Jazyková bariéra	x		
Zmluva o dvojitom zdanení			x
Vzdialenosť od SR			x
SPOLU	15 b		

Zdroj: vlastné spracovanie

Daňový raj Belize získal v hodnotení tiež 17 bodov, avšak rizikové oblasti má až tri: poplatky za vedenie spoločnosti môžu byť veľmi vysoké a sú závislé od výšky základného imania spoločnosti. Zároveň čelí rovnakému problému ako Seychely, nakoľko so Slovenskom nemá uzavretú zmluvu o zamedzení dvojitého zdanenia. Tretím problémom je vzdialenosť od Slovenska a teda kontrola spoločnosti môže byť mierne komplikovaná. Ekonomická stabilita je hodnotená na 2 body, keďže je krajina závislá od svetových cien komodít a dovozu, na tejto úrovni je hodnotené aj administratívne zaťaženie spoločnosti. Napriek tomu, že nemusí predkladať finančné výkazy úradom je povinná viesť účtovníctvo, s ktorým teda vznikajú

spoločnosti s tým spojené náklady aj v oblasti administratívy. Pozitívum krajiny je právne prostredie, nulové zdanenie príjmov a možnosť dohovoriť sa angličtinou. Krajina má tiež veľmi dobre rozvinutý bankový sektor a bankové služby.

Tabuľka 11 Zhodnotenie problematických oblastí daňového raju Belize

Kritérium / Závažnosť	1	2	3
Ekonomická stabilita		x	
Bankový sektor	x		
Právne prostredie	x		
Poplatky za spoločnosť			x
Daňové zaťaženie	x		
Administratívne zaťaženie		x	
Jazyková bariéra	x		
Zmluva o dvojitom zdanení			x
Vzdialenosť od SR			x
SPOLU		17b	

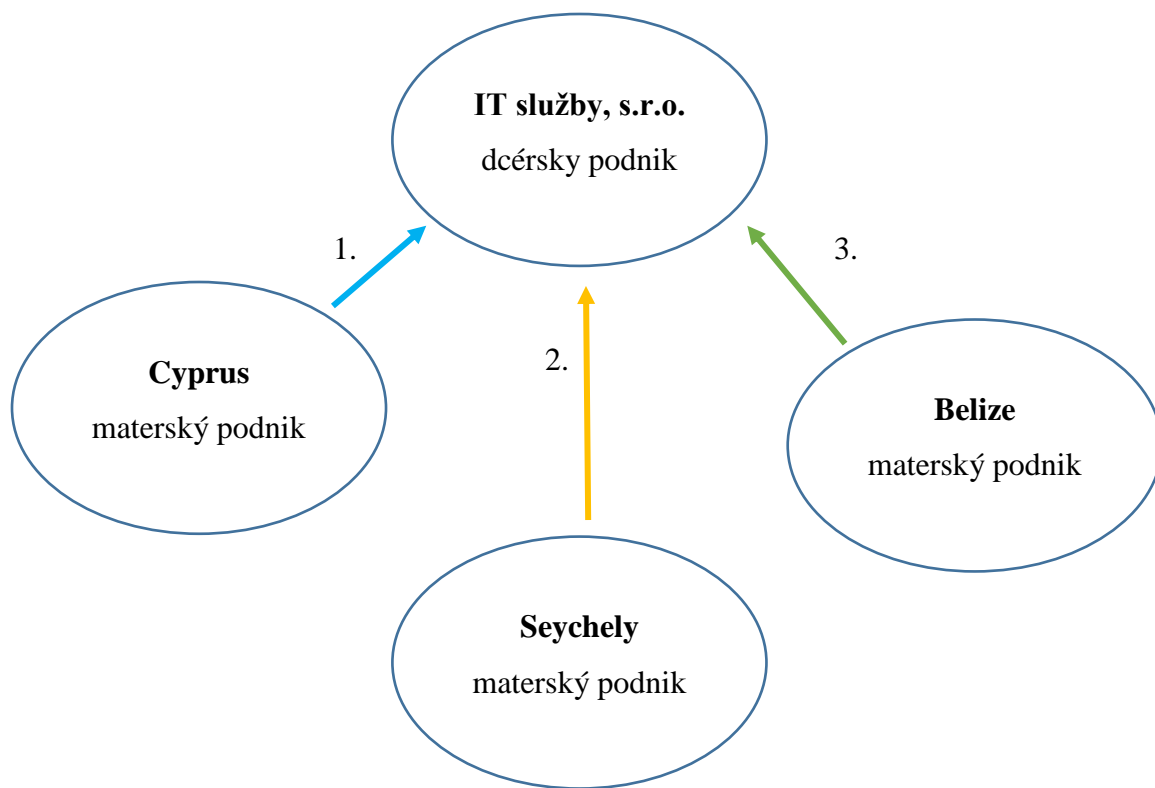
Zdroj: vlastné spracovanie

Môžeme teda na základe vyhodnotených tabuliek konštatovať, že najlepšie hodnoteným daňovým rajom sú Seychely, ktoré v hodnotení získali najmenší počet bodov a predstavujú najlepšiu voľbu spomedzi hodnotených krajín. Daňové raje Cyprus a Belize získali rovnaký počet bodov, avšak Belize má rizikové oblasti hodnotené na 3 body, čo predstavuje najvyššie riziko až tri, preto odporúčame výber krajiny Cyprus pred Belize.

3.5.2 Porovnanie daňového zaťaženia na Slovensku a v zahraničí

Pre porovnanie daňového zaťaženia spoločnosti sme sa rozhodli porovnať jednotlivé krajiny a výšku celkovej zaplatenej dane v každej krajine. Aby sme našli skutočne najlepšie riešenie, rozhodli sme sa vypracovať nasledovný model, ktorý vidno aj na obrázku č. 3:

Obrázok 3 Schéma procesu daňovej optimalizácie

Zdroj: vlastné spracovanie

1. porovnáme situáciu kedy materská spoločnosť na Cypre vlastní dcérsky podnik na Slovensku – IT služby, s.r.o.,
2. druhou možnosťou je, kedy materská spoločnosť na Seychelách bude vlastníť dcérsky podnik na Slovensku,
3. posledná možnosť je, že spoločnosť bude figurovať na Belize a dcérsky podnik bude na Slovensku.

Tento zjednodušený model sme vytvorili podľa modelu vlastníckej štruktúry slovenskej spoločnosti Penta Funding, a.s., ktorý sa nachádza v prílohách (príloha č.1) a je verejne dostupný v Registri partnerov verejného sektora. Na tomto modeli je vidno celú štruktúru vlastníctva až po konečných užívateľov výhod danej spoločnosti a slúži ako skvelý modelový príklad.

Zároveň treba upozorniť na existenciu takzvaných „CFC rules“ – pravidiel pre kontrolované zahraničné osoby pre právne entity. Tieto pravidlá boli implementované do Zákona č.595/2003 Z.z. o dani z príjmov, § 17h na Slovensku a sú platné od 1.1.2018. Podľa týchto pravidiel sa kontrolovanou zahraničnou osobou rozumie právnická osoba alebo subjekt (daňovník) so sídlom v zahraničí, ktorý má priamy alebo nepriamy podiel viac ako 50% na základnom imaní alebo na hlasovacích právach tejto spoločnosti. Spriaznené osoby (spoločnosti) musia deklarovat', že medzi sebou obchodujú za ceny, ktoré by boli za dané služby alebo tovary v týchto krajinách bežné, v inom prípade musí spoločnosť rozdiel v týchto cenách na „zvyčajné“ ceny dodanť, aj keď spoločnosť žiadny zisk z takej transakcie nezískala. To znamená, že obchodné vzťahy medzi jednotlivými spoločnosťami nesmú byť zvýhodňované, oproti nezávislým osobám.

Aby sme mohli zistiť návratnosť založenia spoločnosti v zahraničí, vypočítali sme najprv daňové náklady na Slovensku ako vidno v tabuľke č. 12 nižšie. Na Slovensku je povinnosťou zo Zákona o dani z príjmov platiť daň z príjmu vo výške 21%. Ak sa spoločnosť rozhodne zdanený zisk vyplatiť svojim spoločníkom, je povinná uplatniť zrážkovú daň vo výške 7%. Ak spoločnosť v roku 2017 mala zisk 1,09 miliónov €, po odpočítaní všetkých daní vyplatí dividendy vo výške 802,7 tisíc eur. Celková zaplatená daň tvorí 26,5 % z pôvodného nezdaneného zisku.

Tabuľka 12 Výpočet daňových odvodov spoločnosti na SR

Slovensko	2017
Zisk v zdaniteľnom období	1 092 520 €
Daň z príjmu PO 21%	229 429,2 €
Zisk po zdanení	863 090,8 €
Zrážková daň pri vyplatení dividend 7%	60 416,4 €
Vyplatenie dividend spoločníkom	802 674,4 €
Celkový objem zaplatenej dane	289 845,6 €
% sadzba celkovej zaplatenej dane	26,5 %

Zdroj: vlastné spracovanie

Ak sa pozrieme na prvú alternatívu, kedy materská spoločnosť na Cypre vlastní dcéru na Slovensku firma získava výhody najmä v tom, že daň zo zisku je v tejto krajine iba 12,5 % a daň z dividend je 0%. Ak sa zisky takto zdania na Cypre, a spoločnosť vyplatí dividendy právnickej osobe – firme na Slovensku, tak vďaka existencii zmluvy o zamedzení dvojitého zdanenia neplatí spoločnosť na Slovensku žiadne ďalšie dane. Efektívna sadzba zaplatenej dane je tak iba spomínaných 12,5 %.

Tabuľka 13 Výpočet daňových odvodov spoločnosti na Cypre

Cyprus	2017
Zisk v zdaniteľnom období	1 092 520 €
Daň z príjmu PO 12,5%	136 565 €
Daň z dividend na Cypre 0 %	0 €
Zisk po zdanení	955 955 €
Vyplatenie dividend spoločnosti	955 955 €
Celkový objem zaplatenej dane	136 565 €
% sadzba celkovej zaplatenej dane	12,5 %

Zdroj: vlastné spracovanie

Druhá možnosť predstavuje situáciu, kedy získaný zisk vyplatí seychelská materská spoločnosť spoločnosti na Slovensku. Napriek tomu, že daň z príjmov právnických osôb ako aj daň z dividend je na Seychelách 0%, na Slovensku musí spoločnosť podľa Zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov, paragraf 43 zaplatiť zrážkovú daň vo výške 35%. Z pôvodného zisku tak vyplatí slovenskej spoločnosti dividendy vo výške 710 tisíc eur.

Tabuľka 14 Výpočet daňových odvodov spoločnosti na Seychelách

Seychely	2017
Zisk v zdaniteľnom období	1 092 520 €
Daň z príjmu PO 0%	0 €
Daň z dividend 0 %	0 €
Zisk po zdanení	1 092 520 €

Zrážková daň na SR pri vyplatení dividend 35 %	382 382 €
Vyplatenie dividend spoločnosti	710 138 €
Celkový objem zaplatenej dane	382 382 €
% sadzba celkovej zaplatenej dane	35 %

Zdroj: vlastné spracovanie

Posledná alternatíva predstavuje situáciu, kedy spoločnosť v daňovom raji Belize vlastní dcérsku spoločnosť na Slovensku a chce využiť nulovú daňovú sadzbu. Nevýhodou však je, že Slovensko nemá s Belize uzavretú zmluvu proti dvojitému zdaneniu, rovnako ako v prípade Seychel a teda musí zaplatiť zrážkovú daň vo výške 35%. Ak by sa rozhodla vyplatiť zisky priamo spoločníkom – slovenským fyzickým osobám, zrážková daň by bola v rovnakej výške ako pri právnických osobách.

Tabuľka 15 Výpočet daňových odvodov spoločnosti v Belize

Belize	2017
Zisk v zdaniteľnom období	1 092 520 €
Daň z príjmu PO 0%	0 €
Daň z dividend 0 %	0 €
Zisk po zdanení	1 092 520 €
Zrážková daň na SR pri vyplatení dividend 35 %	382 382 €
Vyplatenie dividend spoločníkom	710 138
Celkový objem zaplatenej dane	382 382 €
% sadzba celkovej zaplatenej dane	35 %

Zdroj: vlastné spracovanie

Pri vyhodnocovaní úspor nesmieme zabudnúť na náklady spojené so založením a prevádzkou nových spoločností v zahraničí. Odporúčame, aby spoločnosť využila služby jednej z viacerých firiem na Slovensku, ktoré sa venujú asistencií pri zakladaní offshore firiem. My sme v našom prieskume započítali náklady spoločnosti Company Formation, s.r.o., ktorá poskytuje založenie podniku na Seychelách, Cypre aj v Belize, ale aj založenie s.r.o. na Slovensku, čím sa klient zbavuje povinnosti viacerých administratív.

Náklady na založenie a služby, ktoré spoločnosť poskytuje obsahujú:

- konzultácia a asistencia pri výbere vhodnej offshore lokality
- služby asistencie pri zakladaní a registrácie spoločnosti v zahraničí
- služby virtuálnej kancelárie – pošta
- služby „nominee“ – nominovaný konateľ a/alebo akcionár
- spravovanie spoločnosti v budúcich rokoch
- doručenie dokladov s apostilizáciou

Spoločnosť Company Formation, s.r.o. nacenila založenie a následnú prevádzku offshore spoločností v budúcich rokoch nasledovne (pri Seychelách a Belize sme si zvolili alternatívu anonymnej spoločnosti, kedy využijeme aj službu „nominee“ a teda údaje skutočných majiteľov spoločností nebudú nikde zverejnené):

Tabuľka 16 Prehľad nákladov na založenie a prevádzku offshore spoločností

	Cyprus	Seychely	Belize	Slovensko
Založenie spoločnosti	3500 €	1850 €	2100 €	269 €
Prevádzka v nasledujúcich rokoch	2600 €	1250 €	1450 €	-

Zdroj: vlastné spracovanie

Na základe zozbieraných dát, predošlých výpočtov a nákladov spojených so vznikom a prevádzkou novej spoločnosti sme vypočítali výslednú nákladovosť modelu daňovej optimalizácie zobrazenú v tabuľke číslo 17.

Tabuľka 17 Výsledné porovnanie nákladov na Slovensku a v zahraničí

	Slovensko	Cyprus	Seychely	Belize
Daňové výdavky	289 845,6 €	136 565 €	382 382 €	382 382 €
Náklady na založenie spoločnosti	269 €	3500 €	1850 €	2100 €
Celkové náklady	290 114,6 €	140 065 €	384 232 €	384 482 €

Zdroj: vlastné spracovanie

V tabuľke teda môžeme vidieť, že podľa nami vytvoreného modelu daňovej optimalizácie sa spoločnosti jednoznačne oplatí najviac alternatíva číslo 1 našej schémy –

založenie spoločnosti na Cypre. Napriek tomu, že Seychely aj Belize ponúkajú najnižšie daňové sadzby a tiež náklady na založenie, respektíve vedenie spoločnosti tak v závere prevyšujú výdavkami aj slovenskú spoločnosť. Dôvodom je, že Európska únia a jej členské štáty sa snažia zamedziť únik príjmu z daní podnikateľských subjektov zavádzaním zvýšenej zrážkovej dane s nezmluvnými štátmi. Keďže je Cyprus členským štátom EÚ, a navyše má so Slovenskom podpísanú zmluvu o zamedzení dvojitého zdanenia, na Slovensku nevypláca žiadnu daň a preto sú **celkové náklady v tomto prípade nižšie až o 150 tisíc eur**. Preto spoločnosti IT služby, s.r.o. odporúčame založenie spoločnosti international business company IBC v Cyperskej republike.

4 Diskusia

V tejto kapitole zhodnotíme výsledky výskumu, ktorý sme spracovali v 3. kapitole. Hneď v úvode musíme konštatovať, že je veľmi náročné konzultovať problematiku daňových rajov a offshoringu ako takého s ľuďmi z praxe, nakoľko je táto téma príliš citlivá z hľadiska interných informácií ako i z hľadiska „image“ spoločnosti na trhu. Oslovili sme viacero spoločností zo Slovenska, ktoré na svojich webových stránkach poskytujú služby offshore, avšak buď nemali záujem o spoluprácu, alebo nás oboznámili s faktom, že také služby už viac neposkytujú.

Náš prieskum pozostával z porovnania daňového zaťaženia, právnického a podnikateľského prostredia i ekonomickej stability a situácie v troch rôznych krajinách – Cyprus, ktorý reprezentoval pre nás onshore krajinu, Seychely, ktoré reprezentujú offshore lokalitu a offshore finančné centrum Belize. Na záver sme zostrojili model daňovej optimalizácie, ktorý sme aplikovali na spoločnosť pôsobiacu v oblasti informačných technológií a ktorá pôsobí medzinárodne.

Všetky tri krajiny v našej práci majú vypracovanú legislatívu pre novo zakladané zahraničné spoločnosti. Čo sa týka daňového zaťaženia, krajiny Seychely a Belize ponúkajú obe nulové zdanenie príjmu, ale i dividend. Cyperská republika má daň z príjmu vo výške 12,5 %, avšak v rámci Európskej únie je aj táto sadzba nesmierne výhodná.

Pri zakladaní podnikov v zahraničí však treba vziať do úvahy aj legislatívu Slovenskej republiky v oblasti daňového zaťaženia. Na Slovensku máme pri vyplácaní dividend zo zahraničia fyzickým aj právnickým osobám zavedenú zrážkovú daň. Jej výška je závislá od krajiny, z ktorej vyplácané zisky pochádzajú – ak má krajina so Slovenskom zmluvné vzťahy v tejto oblasti je zrážková daň vo výške 7 %, respektíve 0 % v prípade existencie zmluvy o zamedzení dvojitého zdanenia. Ak vzťahy nemá, je zrážková daň vo výške 35 %. Cyprus patrí ku krajinám, ktoré takúto zmluvu so Slovenskom majú uzavretú %, avšak Seychely a Belize majú zrážkovú daň vo výške 35 %.

Pred vypracovaním modelu pre spoločnosť sme zhodnotili jednotlivé krajiny podľa potenciálnych rizík, ktoré môžu spoločnosť v regióne postihnúť. Hodnotili sme ekonomickú stabilitu krajiny, bankový sektor, právne prostredie krajiny a s tým súvisiacu legislatívu, poplatky za vedenie aj založenie novej spoločnosti, daňové zaťaženie v krajine a tiež

administratívne zaťaženie, jazykovú bariéru a možnosti dohovoriť sa, existenciu zmluvy o zamedzení dvojitého zdanenia so Slovenskom a vzdialenosť od SR. Z hodnotených krajín získala najlepšie hodnotenie krajina Seychely. Cyprus a Belize získali rovnaký počet bodov, avšak odporúčame uprednostniť Cyprus, nakoľko Belize má viac rizikových oblastí hodnotených na 3 body ako Cyprus, a teda môžu predstavovať väčšie riziko.

Pre vybranú spoločnosť IT služby, s.r.o. sme vypracovali model daňovej optimalizácie, kde sme porovnali možnosti jednotlivých sledovaných jurisdikcií. Spoločnosť má záujem expandovať do zahraničia, preto sme zvolili 3 krajiny, každá zastupujúca iný typ daňového raja: Cyprus ako onshore, Seychely ako offshore a Belize ako offshore finančné centrum. Zvolili sme tri možnosti:

- materská spoločnosť na Cypre vlastní dcérsky podnik na Slovensku,
- materská spoločnosť na Seychelách vlastní dcérsky podnik na Slovensku,
- materská spoločnosť na Belize vlastní dcérsky podnik na Slovensku

Najprv sme vypočítali výšku daňovej záťaže na Slovensku. Efektívna sadzba dane, ak započítame aj vyplatenie dividend fyzickej osobe a zrážkovú daň 7 %, ktorá je platná aj na Slovensku, je vo výške 26,5 %.

Ak zvážime prvú možnosť, s dcérsym podnikom v Cyperskej republike, tak efektívna sadzba dane po vyplatení dividend na Slovensku je 12,5 %.

Pri druhej možnosti je efektívna sadzba dane 35 %, rovnako ako aj pri poslednej možnosti, čo predstavuje výšku zrážkovej dane. Napriek tomu, že spoločnosť nemusí platiť daň v Belize ani na Seychelách, pri vyplácaní dividend z tejto krajiny jej bude zisk znížený o 35 %.

Pri výslednom porovnaní celkových nákladov na založenie spoločnosti a daňových poplatkov sme zistili nasledovné: najvýhodnejšou alternatívou je prípad, kedy si spoločnosť založí podnik na Cypre. Takýmto spôsobom môže svoje ročné náklady znížiť až o 150 tisíc eur.

Pri možnostiach ako Belize či Seychely, ktoré majú síce 0% daň z príjmu, však na Slovensku musíme platiť zrážkovú daň čo sa zdá ako úplne neefektívna možnosť. Po konzultácií s firmou, ktorá poskytuje služby asistencie založenia firiem v Seychelách sme dostali odporúčenie, ako v takomto prípade postupovať: ak firma generuje zisk na Seychelách, odvedie daň 0 % a dividendy vyplatí majiteľovi – fyzickej osobe na účet v banke na Seychelách, odkiaľ si ich môže vybrať v hotovosti. Keďže vlastníkom spoločnosti, ako aj bankového účtu je v záznamoch, ktoré sú 100 %-ne anonymné, na Slovensku tieto zisky daná fyzická osoba

neprizná, nakoľko nikdy nebude dokázané, kto je skutočným vlastníkom spoločnosti či účtu v banke. Toto odporúčanie sa nám zdá veľmi kontroverzné, a navádza na nelegálnu činnosť, kedy fyzická osoba neprizná v daňovom priznaní všetky príjmy za uplynulé obdobie. Na druhú stranu, je to skvelý príklad toho, ako daňové raje môžu fungovať a poukazuje to na dôvody, prečo sa OECD a vyspelé ekonomiky sveta snažia proti fungovaniu podobných jurisdikcií bojovať – pre únik daní zo štátneho rozpočtu, ako i nelegálne činnosti, ktoré môžu byť späté s organizovaným zločinom.

Pri takýchto aktivitách je však dôležité byť opatrný. Aj keď sa môže zdať, že dosvedčenie podobnej činnosti je nemožné, netreba zabúdať, že dnes je mnoho dát na internete zneužívaných a súkromie prakticky neexistuje. Kauzy ako Panama Papers či Paradise Papers a organizácia Wiki Leaks sú toho príkladom, ktorý dokazuje, že tieto informácie sa môžu dostať na verejnosť.

Kauza Panama Papers v roku 2016 odhalila mnohé účty v daňových rajoch, najmä v spravovaní spoločnosti Mossack Fonseca na Paname. Podľa amerického ekonóma Gabriela Zucmana, je v daňových rajoch odložených takmer 8 % svetového bohatstva a svet príde ročne o približne 200 miliárd amerických dolárov z príjmov na daniach – vrátane približne 78 miliárd USD v Európe a 35 miliárd v USA.⁶³

Gabriel Zucman zároveň tvrdí, že *„daňové raje sú jedným z najväčších hnacích motorov dôvodu vzniku a rastu ekonomickej nerovnosti vo svete. Ako nerovnosť vo svete rastie, stáva sa offshoring a daňové úniky jedným z elitných športov.“*

Šéf právnikov v Zurichu spoločnosti Mossack Fonseca, ktorá je 4. najväčším poskytovateľom offshore služieb na svete a koná za 300 000 spoločností, ktoré sú založené najčastejšie na Britských panenských ostrovoch, Sandro Hangartner tvrdí, že najčastejším dôvodom klientov zakladajúcich si spoločnosť v daňovom raji bolo utajenie identity. Často sa zakladali offshore spoločnosti, ktoré vlastnili ďalšiu offshore spoločnosť, a tá ďalšiu, podobne ako ruské matriošky a pôvodný majiteľ, respektíve profitujúca spoločnosť zostala utajená.

Spoločnosť Mossack Fonseca tiež tvrdí, že ich činnosť je v súlade s medzinárodnými protokolmi pre zabezpečenie, že ich spoločnosti nebudú využívané na činnosť prania špinavých peňazí, daňové úniky ani iné nezákonné praktiky. Napriek tomu, kauza

⁶³ THE GUARDIAN. *Mossack Fonseca: inside the firm that helps the super-rich hide their money* [online]. The Guardian, 2016 [cit. 10.4.2018]. Dostupné na internete: <<https://www.theguardian.com/news/2016/apr/08/mossack-fonseca-law-firm-hide-money-panama-papers>>

Panama Papers poukázala na fungovanie časti, o ktorej Mossack Fonseca tvrdí, že nevedia že existuje – časti ktorá zahŕňa práve pranie špinavých peňazí a podpora kriminality.⁶⁴

Ďalšou spoločnosťou, ktorá poskytuje služby offshoringu je Appleby, ktorá je dokonca svetovou jednotkou v tejto oblasti a na rozdiel od spoločnosti Mossack Fonseca, sa týmto umiestnením vo svete chváli. Táto spoločnosť bola postihnutá v kauze Paradise Papers, kedy uniklo viac ako 13 miliónov interných dokumentov. Po zapojení v tejto kauze prešetrila svoje aktivity a vyhlásila, že neexistuje dôkaz nelegálnej činnosti, ani na ich strane ani na strane klientov. Prehlásili, že sú právnickou firmou, ktorá iba poskytuje rady, ako efektívne a legálne vykonávať obchodné aktivity vo svete.⁶⁵

Medzi spoločnosti, ktoré boli klientmi Appleby a boli postihnuté kauzou Paradise Papers patrí napríklad Glencore (najväčší svetový obchodník s komoditami), ktorá má založených viac ako 100 offshore spoločností, taktiež futbalový klub FC Everton, spoločnosť Nike, ktorá svoje zisky odvádza do spoločnosti na Bermudách, kde zároveň nemá žiadne sídlo ani zamestnancov.⁶⁶

Keď sa na túto problematiku pozrieme z pohľadu korporácií, každá medzinárodná spoločnosť sa snaží nájsť čo najefektívnejšiu cestu. Mark Zuckerberg, CEO Facebooku sa snažil vyhnúť daniam prostredníctvom spoločnosti v Írsku, kde je daňové zaťaženie nižšie ako vo Veľkej Británii. Takéto praktiky sú však vo svete veľmi negatívne komentované, napriek tomu, že nepredstavujú nelegálnu činnosť. Podobne funguje aj spoločnosť Apple a mnohé ďalšie.

Spoločnosť Apple mala vypracovaný systém odvádzania daní v Írsku (známy aj ako „double Irish“), ktorý fungoval nasledovne: americká spoločnosť Apple založila dcérske spoločnosti v Írsku, kam odvádzala zisky generované mimo USA. Aby sa vyhla plateniu veľkých daní v Írsku, tvárila sa, že tieto dcérske podniky sú riadené z Ameriky. V Spojených štátoch táto schéma funguje, nakoľko vláda umožňuje nadnárodným spoločnostiam odložiť splátku daní z produkcie zahraničných spoločností na neurčito. Avšak v roku 2013 čelila spoločnosť americkému senátu a neskôr aj Európskej únii, ktorá od Apple požadovala zaplatiť

⁶⁴ tamtiež

⁶⁵ THE GUARDIAN. *Paradise Papers leak reveals secrets of the world elite's hidden wealth* [online]. The Guardian, 2017 [cit. 10.4.2018]. Dostupné na internete: <<https://www.theguardian.com/news/2017/nov/05/paradise-papers-leak-reveals-secrets-of-world-elites-hidden-wealth>>

⁶⁶ INDEPENDENT. *Paradise Papers: Apple, Nike, Glencore, Everton FC and the other companies exposed in the tax leak so far* [online]. Independent, 2017 [cit. 10.4.2018]. Dostupné na internete: <<https://www.independent.co.uk/news/business/news/paradise-papers-latest-apple-nike-glencore-everton-fc-tax-leak-offshore-investment-haven-companies-a8040056.html>>

daň vo výške 14,5 miliárd dolárov. Po zmene daňových pravidiel v Írsku si založila spoločnosť Apple novú pobočku v offshore jurisdikcií – ostrov Jersey, kam presunula väčšinu svojich ešte nezdanených ziskov. Napriek tomu sa spoločnosť Apple ohradila, že ich spoločnosť neznížila zaplatené dane v žiadnej krajine a nemá žiadne daňové výhody plynúce z presunu na tento ostrov.⁶⁷

Medzi jedného z najúspešnejších investorov na svete, ktorý majú najlepšie prepracovanú problematiku platenia daní patrí aj Warren Buffett, CEO Berkshire Hathaway. Buffett využíva napríklad možnosti daňového zákona USA, ktorý poskytuje zníženie zaplatenej dane až o 30% vďaka príspevkom na charitu a zároveň sa vyhol plateniu daní vďaka nákupu a zisku z rastúcich akcií, ktoré nie sú súčasťou zdaňovaných príjmov, kým tieto akcie nie sú predané.⁶⁸

Je vidno, že takmer každá veľká a medzinárodná spoločnosť sa snaží vyhnúť povinnosti platenia daní. Pohľady na túto problematiku sa líšia, či už je to zo strany krajín, ktoré prichádzajú o príjmy z daní alebo zo strany korporácií, ktoré sa snažia svoje výdavky znížiť. Napriek tomu, že offshoring a daňové raje evokujú vo svete dojem nelegálnej činnosti, vôbec tomu tak nemusí byť. Pokiaľ spoločnosť dodrží platnú legislatívu domácej aj hostujúcej krajín a nezneužíva anonymitu na podporu organizovaného zločinu, terorizmu či obchodu s bielym mäsom, drogami či zbraňami predstavujú daňové raje a offshoring skvelú príležitosť na zníženie nákladov spoločnosti, zefektívnenie jej činnosti a dokonca aj posilnenie jej postavenia na trhu.

⁶⁷ ENGADGET. *Apple defends moving offshore profits to the tax haven of Jersey* [online]. Engadget, 2017, [cit. 10.4.2018]. Dostupné na internete: <<https://www.engadget.com/2017/11/07/apple-jersey-taxes/>>

⁶⁸ MILLENIAL MOOLA. *Warren Buffett is the greatest tax dodger of all time* [online]. Millennial Moola, 2016 [cit. 10.4.2018]. Dostupné na internete: <<https://millennialmoola.com/2016/10/12/warren-buffett-is-the-greatest-tax-dodger-of-all-time/>>

Záver

On/offshore biznis modely pre medzinárodné spoločnosti prinášajú pre spoločnosti množstvo výhod, ale aj nevýhod. Aj keď sa táto problematika v svetových médiách spomína najčastejšie v negatívnom zmysle, offshoring môže priniesť spoločnostiam, ale aj host'ujúcim krajinám veľké výhody.

Hlavným cieľom diplomovej práce bola analýza dôvodov, výhod a nevýhod využívania offshore služieb v medzinárodných firmách. Zamerali sme sa na prínosy a nevýhody vybraných daňových rajov a porovnali sme, aké úspory môže offshoring priniesť prostredníctvom vypracovaného modelu daňovej optimalizácie.

Pri porovnaní výhod a nevýhod sme dospeli k nasledovnému: keďže offshoring nie je len presunom aktivít do zahraničia s cieľom zníženia daňových výdavkov spoločnosti, alebo zatajenie či anonymita vlastníctva, ale predstavuje aj z ekonomického hľadiska presun aktivít do zahraničia s cieľom čerpať špeciálne výhody ako napríklad inovatívne know-how či kvalifikovanejšia pracovná sila. Najčastejšou motiváciou pre offshoring medzinárodných firiem bolo pochopiteľne zníženie nákladov, získanie nových technológií či z marketingového hľadiska. Naopak, offshoring predstavuje aj hrozby či nevýhody, ktoré si mnoho spoločností neuvedomuje a nezváži ich pred touto aktivitou. Jedným z najväčších rizík je výber nevhodnej lokality a nevhodnej aktivity, ktorú presunie manažment do zahraničia. Pri výbere cieľovej aktivity tiež treba zvážiť právne prostredie, vzťahy jednotlivých krajín, dovozné a vývozné obmedzenia, clá či legislatívu.

Offshoring môže negatívne vplyvať aj na ekonomiky, najmä krajiny, odkiaľ investície plynú. Krajina stráca daň z príjmu, kvalifikovanú pracovnú silu či pracovné miesta. Toto sú hlavné dôvody, prečo sa OECD, ako aj Európska únia snažia zmenou zákonov regulovať pôsobenie nadnárodných korporácií vo svete. Najhlavnejším dôvodom je však zneužívanie krajín s výhodnými daňovými podmienkami, takzvané daňové raje, pre nelegálnu činnosť, zamlčanie príjmov pre zníženie odvedených daní či financovanie teroristických organizácií a pranie špinavých peňazí.

Veľa prípadov z toho, ako spoločnosti fungujú v daňových rajoch sú legálne a neporušujú žiadne pravidlá. Veľkú časť tvorí aj nelegálna činnosť, ktorú sme spomenuli. A medzi týmito dvoma kontrastmi je sivé pole, ktoré sa mnohé krajiny a organizácie, snažia

odhaliť. Štáty prichádzajú o veľké príjmy z daní od medzinárodných korporácií, ktoré majú detailne prepracovanú štruktúru vlastníctva svojich dcérskych spoločností a konečným užívateľom je často osoba, ktorá na prvý pohľad nemá so spoločnosťou žiadne spojenie. Takéto osoby majú často politické prepojenie. Príkladom je aj známe vyjadrenie americkej milionárky, podnikateľky Leony A. Helmsley, : „*My neplatíme dane. Dane sú len pre malých ľudí*“⁶⁹. Po jej smrti bol v jej závete odhalený účet v offshore lokalite v hodnote 12 miliónov USD, ktorého vlastníkom bol jej domáci miláčik – maltézsky pes.

Podobné príklady, ako sa podnikatelia snažili vyhnúť daňovým poplatkom odhalila aj kauza Panama Papers z roku 2016. Spoločnosť Mossack Fonseca spravovala spoločnosti v Paname ľuďom ako „Harry Potter“, či „Winnie Pooh“ u nás známy ako Macko Pu. Napriek viacerým podobným kontroverzným skutočnostiam spoločnosť Mossack Fonseca tvrdí, že ich činnosť nie je spätá s nelegálnymi postupmi.⁷⁰

Cieľom tejto práce však nie je v súvislosti so spomínanými kauzami poukázať na možné spôsoby nelegálnej daňovej činnosti ale práve naopak, poukázať na a možné úspory a ďalšie výhody offshoringu v prípustných hraniciach, ktoré z neho plynú

Ako sme však spomenuli, pôsobenie v daňových rajoch vôbec nemusí byť nelegálne. Na daňové raje sme sa zamerali v tretej kapitole, kde sme porovnali legislatívu troch rôznych jurisdikcií, zhodnotili ich rizikovosť a pre vybranú slovenskú spoločnosť vypracovali model daňovej optimalizácie. Model sme vypracovali pre slovenskú spoločnosť, ktorej obchodná činnosť súvisí s poskytovaním IT služieb, jej zisk za rok 2017 dosiahol hodnotu 1,09 miliónov eur a počet zamestnancov je v rozmedzí 150 – 200. Spoločnosť zaplatila v roku 2017 daň z príjmu na Slovensku vo výške takmer 290 tisíc eur. Po spracovaní offshore modelu optimalizácie sme dostali výsledok: daňová úspora pri založení spoločnosti na Cypre vo výške 150 tisíc eur.

Na konkrétnom príklade možno vidieť, že pri správnom výbere lokality, ako aj firemnej štruktúry môže spoločnosť výrazne znížiť svoje náklady. Spoločnosť však zároveň musí zhodnotiť rizikovosť takejto operácie a pripraviť sa ňu. Ak sa rozhodne pre offshoring z hľadiska daňovej úspory, treba dbať na dodržanie právnych poriadkov oboch krajín. Aj keď

⁶⁹ SHAXSON, Nicholas. *Treasure Islands: Tax Havens and the Men Who Stole the World*. 1. vyd. New York: Palgrave Macmillan, 2011. s. 12. ISBN 978-0-230-10501-0

⁷⁰ THE GUARDIAN. *Mossack Fonseca: inside the firm that helps the super-rich hide their money* [online]. The Guardian, 2016 [cit. 10.4.2018]. Dostupné na internete: <<https://www.theguardian.com/news/2016/apr/08/mossack-fonseca-law-firm-hide-money-panama-papers>>

stále existujú spôsoby ako sa vyhnúť plateniu daní aj v prípade absencie zmluvy o zamedzení dvojitého zdanenia ako sme spomenuli v diskusií, treba byť pripravený i na nepríjemné udalosti ako únik informácií, ako napríklad v kauze Panama Papers, či Paradise Papers.

V závere považujeme za dôležité zdôrazniť, že aj keď daňové raje a offshore centrá majú vo svete negatívny image z dôvodu častého zneužívania na nelegálnu činnosť, tak offshoring predstavuje skvelú príležitosť pre medzinárodnú spoločnosť, ako znížiť svoje náklady, či už vďaka lacnejšej pracovnej sile, či daňovým úsporám, získanie nových technológií a mnohé iné a v konečnom dôsledku môže viesť k posilneniu trhovej pozície. Napriek tomu však odporúčame každej spoločnosti dôkladnú analýzu svojich obchodných procesov a k tomu adekvátny výber lokality, ako aj typu spoločnosti v zahraničí pre získanie výsledku s najvyššou rentabilitou.

Použitá literatura

1. CAIN, Charles A. *Význam slova offshore* [online]. In AkontTrust, 2011. [cit. 15.9.2017]. Dostupné na internete: <https://www.akont.cz/nase-znalosti/prispevky.html/83_618-vyznam-slova-offshore>.
2. OECD. *Offshoring and employment: Trends and impacts*. 1. vyd. Paris: OECD Publishing, 2007. 220 s. ISBN- 978-92-64-03092-3.
3. CONTRACTOR, Farrock J., et al. *Global Outsourcing and Offshoring: An Integrated Approach to Theory and Corporate Strategy*. 1. vyd. New York: Cambridge University Press, 2011. 464 s. ISBN 978-0-521-19353-5.
4. OSHRI, Ilan – KOTLARSKY, Julia – WILLCOCKS, Leslie P. *The Handbook of Global Outsourcing and Offshoring*. 3. vyd. New York: Palgrave Macmillan, 2015. 351 s. ISBN 978-1-137-43742-6.
5. PANDE, Adytia. *How to make Onshoring work* [online]. In: Harvard Business Review. Brighton: Harvard Business Publishing, Marec 2011 [cit. 19.3.2018]. Dostupné na internete: <<https://hbr.org/2011/03/how-to-make-onshoring-work>>
6. PARK, Albert – NAYYAR, Gaurav – LOW, Patrick. *Supply Chain Perspectives and Issues*. 1. vyd. Geneva: WTO Publications, Fung Global Institute, 2013. 232 s. ISBN: 978-92-870-3893-7.
7. SHAXSON, Nicholas. *Treasure Islands: Tax Havens and the Men Who Stole the World*. 1. vyd. New York: Palgrave Macmillan, 2011. 207 s. ISBN 978-0-230-10501-0

8. ZOROMÉ, Ahmed. *Concept of Offshore Financial Centers: In Search of an Operational Definition* [online]. In: International Monetary Fund, 2007. [cit. 23.9.2017]. Dostupné na internete: <<http://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2007/wp0787.pdf>>
9. PYNDT, Jacob – PEDERSEN, Torben. *Managing Global Offshoring Strategies – A Case Approach*. Denmark: Copenhagen Business School Press, 2006. 208 s. ISBN 978-87-630-9974-5
10. DELOITTE. *Deloitte's 2016 Global Outsourcing Survey* [online]. Deloitte Development LLC. 2016, [cit. 23.9.2017]. Dostupné na internete: <<https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/nl/Documents/operations/deloitte-nl-s&o-global-outsourcing-survey.pdf>>
11. DELOITTE. *Offshoring – How to ensure success* [online]. 2013, 16 s. [cit. 22.10.2017]. Dostupné na: <<https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/se/Documents/strategy/Offshoring%20-%20How%20to%20ensure%20success%20130902.pdf>>
12. DREISCHMEIER, Ralf , et al. *Opportunities for Action: Achieving Success in Business Process Outsourcing and Offshoring*. [online]. The Boston Consulting Group, 2005. 4 s. [cit. 22.10.2017]. Dostupné na internete: <<https://www.bcg.com/documents/file14496.pdf>>
13. ARON, Ravi – SINGH, Jitendra V. *Getting offshoring right* [online]. In: Harvard Business Review. Brighton: Harvard Business Publishing, December 2005, [cit. 13.12.2017]. Dostupné na internete: <<https://hbr.org/2005/12/getting-offshoring-right>>
14. MOHAN BABU, K. *Offshoring IT Services*. 2. vyd. Delhi: Tata McGraw-Hill Publishing Company Limited, 2006. 306 s. ISBN-13: 978-0-07-063545-6
15. BOOZ & COMPANY. *Business Process Offshoring: Making the Right Decision* [online]. USA: Booz Allen Hamilton Inc., 2003, 4 s. Dostupné na: <<https://www.strategyand.pwc.com/media/uploads/BusinessProcessOffshoring.pdf>>.

16. JÍLEK, Josef. *Deriváty, hedžové fondy, offshorové společnosti*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, 2006. 260 s. ISBN 80-247-1826-X.
17. KRIŠTOFÍK, Peter – IŠTOK, Michal – NEDELOVÁ, Gabriela. *Motívy zakladania onshore a offshore spoločností slovenskými podnikmi v roku 2014*. In: Politická ekonomie : teorie, modelování, aplikace. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze - Nakladatelství Oeconomica, 2017, roč. 65, č. 2, 216 s. ISSN 2336-8225.
18. DVORÁČEK, Jiří – TYLL, Ladislav. *Outsourcing a offshoring podnikatelských činností*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. 208 s. ISBN 978-80-7400-010-2.
19. OECD. *Global Forum on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes: About the Global Forum* [online]. OECD, 2017 [cit. 6. 12. 2017]. Dostupné na: <<http://www.oecd.org/tax/transparency/about-the-global-forum/>>
20. OECD. List of Un-Cooperative Tax Havens. [online]. OECD, 2018 [cit. 6. 12. 2017]. Dostupné na: <<http://www.oecd.org/countries/monaco/listofunco-operativetaxhavens.htm>>
21. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *The EU list of non-cooperative jurisdictions for tax purposes* [online]. Brussels: Council of the European Union, 5. 12. 2017, 38 s. [cit. 6. 12. 2017]. 15429/17. Dostupné na: <<http://www.consilium.europa.eu/media/31945/st15429en17.pdf>>
22. FATF. Who we are [online]. FATF, 2018 [cit. 6. 12. 2017]. Dostupné na: <<http://www.fatf-gafi.org/about/whoweare/>>
23. FATF. *High-risk and other monitored jurisdictions* [online]. FATF, 2018 [cit. 4. 3. 2018]. Dostupné na: <<http://www.fatf-gafi.org/countries/#high-risk>>

24. PHILLIPS, Richard, et. al. *Offshore Shell Games 2017: The Use of Offshore Tax Havens by Fortune 500 Companies* [online]. Institute on Taxation and Economic Policy, U.S. Parg Education Fund: október 2017, 56 s. [cit. 6.12.2017]. Dostupné na: <<https://itep.org/wp-content/uploads/offshoreshellgames2017.pdf>>
25. BISNODE. *Leto prinieslo odlev slovenských firiem z daňových rajov* [online]. Bisnode, 11.10.2017, [cit. 6.12.2017]. Dostupné na: <<https://www.bisnode.sk/o-bisnode/o-nas/novinky/leto-prinieslo-odlev-firiem2/>>
26. BISNODE. *Od začiatku tohto roka pribudli v daňových rajoch desiatky slovenských firiem* [online]. Bisnode, 17.7.2017, [cit. 6.12.2017]. Dostupné na: <<https://www.bisnode.sk/o-bisnode/o-nas/novinky/od-zaciatku-roka-pribudli-danovych-rajoch-desiatky-slovenskych-firiem/>>
27. BISNODE. *Až polovica zahraničného kapitálu našich firiem pochádza z daňových rajov* [online]. Bisnode, 26.6.2017, [cit. 6.12.2017]. Dostupné na: <<https://www.bisnode.sk/o-bisnode/o-nas/novinky/az-polovica-zahranicneho-kapitalu-pochadza-z-rajov/>>
28. INTERNATIONAL MONETARY FUND. *Offshore financial centers:IMF Background Paper* [online]. IMF, 2000 [cit. 9.4.2018]. Dostupné na internete: <<https://www.imf.org/external/np/mae/oshore/2000/eng/back.htm#box1>>
29. Z/YEN – THE CHINA DEVELOPMENT INSTITUTE. *The Global Financial Centres Index 23* [online]. Financial Centres Futures, Marec 2018 [cit. 9.4.2018]. Dostupné na internete: <http://www.longfinance.net/images/gfci/GFCI_23.pdf>
30. TAX JUSTICE NETWORK. *Financial secrecy index 2018* [online]. Tax Justice Network, 2018 [cit. 9.4.2018]. Dostupné na internete: <<https://www.financialsecrecyindex.com/introduction/fsi-2018-results>>

31. SEYCHELLES. *The History of the Seychelles* [online]. Seychelles, 2018 [cit. 19.3.2018]. Dostupné na internete: <<http://www.seychelles.org/seychelles-info/history-seychelles>>
32. WORLD BANK GROUP. *Doing Business 2018* [online]. World Bank Publications, 2018 [cit. 19.3.2018]. Dostupné na internete: <<http://www.doingbusiness.org/~media/WBG/DoingBusiness/Documents/Annual-Reports/English/DB2018-Full-Report.pdf>>
33. Ministerstvo zahraničných vecí ČR. *Seychely* [online]. Businessinfo.cz, 6.2.2018 [cit. 19.3.2018]. Dostupné na internete: <<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/seychely-zakladni-charakteristika-teritoria-18148.html>>
34. NATIONAL BUREAU OF STATISTICS. *Seychelles in Figures: 2017 Edition* [online]. Seychelles, 2018 [cit. 19.3.2017]. Dostupné na internete: <<https://www.nbs.gov.sc/news/91-seychelles-in-figures-2017>>
35. NATIONAL ASSEMBLY. *INTERNATIONAL BUSINESS COMPANIES ACT, act 15 of 2016* [online]. National Assmebly, 4. 8. 2016 [cit. 19.3.2018]. Dostupné na internete: <http://www.actoffshore.com/files/IBC_Act_2016.pdf>
36. ESEROČKA. *Výhody offshore Seycheles* [online]. Eseročka, 2018 [cit. 9.3.2018]. Dostupné na: <<http://eserocka.sk/index.php/vyhody-offshore>>
37. APPLEBY GLOBAL GROUP SERVICES. *Highlights of double taxation agreements in Seychelles* [online]. Appleby, 2015 [cit. 12.3.2018]. Dostupné na: <<https://www.applebyglobal.com/publication-pdf/guide/highlights-of-double-taxation-agreements-in-seychelles.pdf>>
38. MINISTERSTVO ZAHRANIČNÝCH VECÍ SR. *Ekonomická informácia o teritóriu: Cyperská republika* [online]. MZV SR, 2017 [cit. 19.3.2018]. Dostupné na internete: <<https://www.mzv.sk/documents/10182/620840/Cyprus+-+ekonomick%C3%A9+inform%C3%A1cie+o+terit%C3%B3riu+2017>>

39. THE OFFICE OF THE LAW COMMISSIONER. The Companies Law [elektronický zdroj]. Nicosia, 2012, 24 s. [cit. 19.3.2018]. ISBN 978-9963-664-41-2. Dostupné na: <[http://www.olc.gov.cy/olc/olc.nsf/all/E1EAEB38A6DB4505C2257A70002A0BB9/\\$file/The%20Companies%20Law,%20Cap%20113.pdf?openelement](http://www.olc.gov.cy/olc/olc.nsf/all/E1EAEB38A6DB4505C2257A70002A0BB9/$file/The%20Companies%20Law,%20Cap%20113.pdf?openelement)>
40. DELOITTE. Cyprus Tax Facts 2017 [online]. Cyprus, 2017, 52 s. [cit. 19.3.2018]. Dostupné na internete: <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/cy/Documents/tax/CY_Tax_TaxFacts2017EN_Noexp.pdf>
41. MINISTRY OF FINANCE. Double Taxation Agreements [online]. Cyprus, 2018, [cit. 19.3.2018]. Dostupné na internete: <<http://mof.gov.cy/en/taxation-investment-policy/double-taxation-agreements/double-taxation-treaties>>
42. MINISTERSTVO ZAHRANIČNÝCH VECÍ. *Belize* [online]. MZV SR, 2017 [cit. 19.3.2018]. Dostupné na internete: <https://www.mzv.sk/cestovanie_a_konzularne_info/detail//asset_publisher/Iw1ppvnScIPx/content/belize?displayMode=1>
43. FOCUS ECONOMICS. *Belize Economic Outlook* [online]. Focus-Economics, 2018 [cit. 19.3.2018]. Dostupné na internete: <<https://www.focus-economics.com/countries/belize>>
44. GOVERNMENT OF BELIZE. *International Business Companies Act: Chapter 270* [online]. Belize, 2011 [cit. 19.3.2018]. Dostupné na internete: <<http://www.ibcbelize.com/pdf/cap270.pdf>>
45. THE GUARDIAN. *Mossack Fonseca: inside the firm that helps the super-rich hide their money* [online]. The Guardian, 2016 [cit. 10.4.2018]. Dostupné na internete: <<https://www.theguardian.com/news/2016/apr/08/mossack-fonseca-law-firm-hide-money-panama-papers>>

46. THE GUARDIAN. *Paradise Papers leak reveals secrets of the world elite's hidden wealth* [online]. The Guardian, 2017 [cit. 10.4.2018]. Dostupné na internete: <<https://www.theguardian.com/news/2017/nov/05/paradise-papers-leak-reveals-secrets-of-world-elites-hidden-wealth>>
47. ENGADGET. *Apple defends moving offshore profits to the tax haven of Jersey* [online]. Engadget, 2017, [cit. 10.4.2018]. Dostupné na internete: <<https://www.engadget.com/2017/11/07/apple-jersey-taxes/>>
48. INDEPENDENT. *Paradise Papers: Apple, Nike, Glencore, Everton FC and the other companies exposed in the tax leak so far* [online]. Independent, 2017 [cit. 10.4.2018]. Dostupné na internete: <<https://www.independent.co.uk/news/business/news/paradise-papers-latest-apple-nike-glencore-everton-fc-tax-leak-offshore-investment-haven-companies-a8040056.html>>
49. MILLENIAL MOOLA. *Warren Buffett is the greatest tax dodger of all time* [online]. Millenial Moola, 2016 [cit. 10.4.2018]. Dostupné na internete: <<https://millennialmoola.com/2016/10/12/warren-buffett-is-the-greatest-tax-dodger-of-all-time/>>

Zoznam príloh

Príloha A: Vlastnícka štruktúra spoločnosti Penta Funding, a.s. **Error! Bookmark not defined.**